

LETO XXII. Stev. 35
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODEL
List izhaja vsak dan izven
petka "Cena 10 dinarjev"

PROLETARCI VSEH DEŽEL ZDRUŽITE SE!

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 "MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
" OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

IZJAVA PREDSEDNIKA ODBORA ZA GOSPODARSTVO ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA
SVETOZARA VUKMANOVIČA

O OBDAVČENJU KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV V LETU 1956

Beograd, 11. febr. (Tanjug). V okviru ukrepov za ure-
ditev našega gospodarstva in stabilizacije trga je Zvezni
izvršni svet proučil tudi davčno politiko, zlasti obdavčenje
kmetov. V obravnavanju sprememb v politiki obdavčenja
so bila najbolj tehtna naslednja dejstva:

1. Od leta 1952 dohodki kme-
tov nenehoma naraščajo, vtem
ko delež davkov v njihovem do-
hodku pada. Od svojega dohoda
so plačali kmetje na račun
davkov:

Leta 1952	 12%
Leta 1953	 9%
Leta 1954	 9,5%
Leta 1955	 7,7%

V primerjavi z letom 1952 se
je davčna obremenitev dohodka
iz kmetijstva lani zmanjšala za
36%. Dohodki so se povečali
predvsem in večidel zaradi znat-
nega naraščanja cen kmetijskih
pridelkov, delno pa je to posledica
večje proizvodnje. Gibanje
cen v tem obdobju kaže na težnjo
po povečanju dohodka kmetov
na podlagi zvišanja cen:

	1952	1953	1954	1955
Cene na dehelu	Podatki niso dokončni			
Industrijsko blago	100	99	101	105
Kmetijski pridelki (okupne cene)	100	109	121	132
Cene na drobno				
Industrijsko blago	100	96	94	100
Kmetijski pridelki	100	127	121	150
Hrana	100	114	111	132

Gornja tabela kaže, da se je
bistveno spremenilo razmerje v
cenah v korist kmetov.

2. Vzporedno z naraščanjem
dohodkov iz kmetijstva so hitre-
je naraščali tudi dohodki vasi
izven kmetijstva. Vtem ko so
znatni dohodki 1952. leta 58
milijard, so dosegli lani po ce-
lini kakih 90 milijard. Večina
teh dohodkov izvira iz velikega
povečanja zaposlenosti (od leta
1952 se je povečala zaposlenost
delavcev in uslužbencev v go-
spodarstvu za kakih 450.000) in
živahne investicijske izgradnje,
ki je pritegnila mnogo ljudi iz
vasi k raznim storitvam (vojni in
drugi).

3. Obdavčenje dohodkov po
katastrski dohodku ima svoje
pozitivne posledice, pa tudi slabe
strani, izvirajoče iz samega si-
stema obdavčenja po katastru,
delno pa je krivo stanje samega
katastra, ki smo ga podedovali
izpred vojne in v katerem niso
izražene vse spremembe, ki so
nastale v tem času in ki so bi-
stvene za cenitev stvarnih do-
hodkov. Glavna pomanjkljivost
tega sistema je, da se katastrski
dohodek obračunava po enoti po-
vršine s predpostavko, da po-
vsod pridelujejo žito, vtem ko
dohodki od živinoreje niso do-
volj upoštevani. Razen tega ima
del kmetijskih gospodarstev večje
dohodke na podlagi izkoriščenja
imovine, kakor n. pr. vprege, vo-
zov, minov, kotlov za kuhanje
žganja, mlatnic, traktorjev in
drugih proizvodnih sredstev, kar
je treba upoštevati za enako-

mernejšo in pravičnejšo davčno
obremenitev.

Z davkom na imovino je del-
no omogočeno odstraniti po-
manjkljivosti katastra, ker zaja-
me ta davek doslej neobdavčene

dohodke. Ker zadane davek na
imovino njene lastnike, ki so
večidel trdnjeja kmečka gospo-
darstva, je bilo nujno ublažiti
progresijo obdavčenja dohodka
po katastru, da ne bi vzbujali
malodušnosti kmetov, ki imajo
nad 5 ha zemlje.

Tudi sicer progresivno obda-
včenje dohodka po katastru pre-
več zadane kmečka gospodar-
stva, ki obdelujejo od 5 do 10 ha
zemlje, vtem ko plačajo gospo-
darstva do 3 ha zelo nizke dave-
ke, ki ni v pravem razmerju

z doseženim dohodkom. Posledica
ostrih davčnih stopenj je delitev
zemlje in nadaljnja drobitev
zemljiške posesti. Že lani smo
storili določen korak v tej smeri,
ko smo določili minimalne in
maksimalne stopnje obdavčenja
v mejah od 9 do 56%, vtem ko
je znašal ta razpon predlanskim
6 do 70%. Nadaljnje zmanjšanje
tega razpona je narekovalo tudi
potreba, da bi tudi manjša go-
spodarstva obdavčili bolj v skla-
du z naraščanjem njihovih do-
hodkov. Čeprav pa se zmanjša
progresija obdavčenja po kata-
stru glede na obdavčenje imo-
vine, premožnejša kmečka go-
spodarstva ne bodo obdavčena
manj kakor doslej.

Ko je Zvezni izvršni svet raz-
pravljaval o nekaterih spremem-
bah v dosedanjem obsegu dave-
kov in delno v sistemu obda-
včenja, se je postavil na stališče,
da morajo biti te spremembe
usmerjene na zagotovitev po-
stopne stabilizacije gospodarstva
in potrebnih sredstev za hitrejši
razvoj kmetijstva. Ker je eden
izmed odločilnih momentov za
uspešnejši razvoj gospodarstva
stabilizacija trga, razen vseh
ostalih ukrepov, usmerjenih na
to, je morala tudi davčna poli-
tika vzeti za podlago ta nagib
kot odločilen. Spremembe v dave-
ni politiki naj predvsem zagotove
ugodnejše pogoje glede na raz-
merje med industrijo in kmetij-
stvom in povečajo zanimanje
kmetov za dohodke iz kmetijske
dejavnosti, za popolnejše upošte-
vanje dohodkov od imovine in na
tej podlagi za zbiranje sredstev
za pospeševanje kmetijstva, za
graditve cest, za sklade za za-
ščito živine in za investicijske iz-
gradnje v kmetijstvu.

Ker koristi ta ukrep ureditvi
trga in na tej podlagi stabiliza-
ciji cen, je važen tako za kmete
kakor za delavce in uslužbence.
Razen je omenjenih prednosti za
kmete je enako važen za zagoto-
vitev standarda v mestu, kar naj
omogoči bolj stabilne odnose med
plačili in cenami. Pri bolj ure-
jenem trgu bo povečanje zaslu-
žak v industriji, pa tudi na ostalih
gospodarskih področjih, ne-
posredno odvisno od povečanja
storilnosti, ne pa od spekulativ-
nih zaslužkov na podlagi naraš-
čanja cen.

PORAZDELITEV VEČIH DOHODKOV V KMETIJSTVU

Denarni dohodki kmetov so
narasli lani v primerjavi z letom
1953 (obe leti veljata za boljši
povojni leti) za 84 milijard, če-
prav je bil fizični obseg proizvo-
dne približno na isti ravni. To
najbolje dokazuje, da je bilo po-
večanje dohodkov posledica naraš-
čanja cen.

Večje dohodke so kmetje upo-
rabili večinoma za povečanje
osebne potrošnje, znatno pa manj
za razvoj svojega gospodarstva
in za ostale potrebe. To nam po-
kaže gibanje individualne po-
trošnje v lanskem letu, iz kate-
rega lahko povzamemo isto za-
konitost kakor iz gibanja pred-
lanskim. Vtem ko je potrošnja
na prebivalstvo narasla lani v
primerjavi s predlanskim letom
za 5,7%, je realna individualna
potrošnja kmečkega prebivalstva
narasla za 10%. Če upoštevamo,
da odpade del povečane indivi-
dualne potrošnje na večje šte-
vilce zaposlenih (kakih 200.000 na
novo zaposlenih v gospodarstvu
zunaj kmetijstva), tedaj lahko
ugotovimo, da je bilo takšno po-
večanje osebne potrošnje na vasi
možno spričo zastoja pri neka-
terih kategorijah mestnega pre-
bivalstva, pa tudi manjšega na-
zadovanja realne potrošnje. Pri-
tem so individualne naložbe za
razvoj kmetijstva narasle v pri-
merjavi z letom 1955 samo za
10 milijard.

Večje individualne investicijs-
ke izgradnje lani ni bilo, in
sicer delno zaradi pomanjkanja
investicijskih potrebščin, delno
pa zaradi obsežne investicijske
izgradnje na družbenem sektorju.
Vsekakor pa je bila glavna
usmeritev na povečanju osebne

potrošnje. Takšna usmeritev je
posledica posebnih pogojev na
našem trgu, ki so omogočili lah-
ke zaslužke pri poslih zunaj
kmetijstva. Nesorazmerno pove-
čanje osebne potrošnje na vasi
povzroča težave tudi glede sploš-
ne ravni blagovnih skladov, po-
trebnih za osebno potrošnjo (če-
prav so se količine blaga za
osebno potrošnjo v zadnjih dveh
letih povečale za 19%, trga ni
bilo moč stabilizirati), glede stan-
darda mestnega prebivalstva, ki
zastaja, kakor tudi glede neza-
dostnih investicij v kmetijstvu
iz povečane dohodka kmetov.

POVEČANJE OSEBNE POTROŠNJE NA VASI

Osebna potrošnja na vasi se
je zadnji dve leti povečala za
dobrih 20%, vtem ko je kmetijs-
ka proizvodnja lani, ko smo
imeli eno izmed boljših povoj-
nih let, v kmetijstvu narasla v
primerjavi s triletnim povpreč-
jem (1953—1955) za 9%.

Očitno je, da naraščanje oseb-
ne potrošnje ni posledica večje
proizvodnje v kmetijstvu, mar-
več je treba to pripisati naraš-
čanju cen spričo pomanjkanja
kmetijskih pridelkov. Ta moment
kaže na to, da je treba večje
dohodke iz kmetijstva usmerjati
kar najbolj na nadaljnji razvoj
kmetijstva, manj pa na postopni
razvoj osebne potrošnje na vasi
v skladu z naraščanjem proiz-
vodnje in storilnosti v kmetij-
stvu. Zadržane organizacije imajo
v takšnih razmerah široko to-
rišče dela v organizaciji proiz-

vodnje, v nakupu strojev za ob-
delovanje zemlje, v organizira-
nju prometa s kmetijskimi pridelki
in uveljavljanju agrotehničnih
ukrepov za napredek kmetij-
stva. Tudi davčna politika, če-
prav ni najbolj bistven činitelj,
lahko pripomore, da bomo del
večjega dohodka v kmetijstvu
organizirano usmerili na nadalj-
nji razvoj kmetijstva.

Da bomo dosegli ta cilj, nam
bodo pripomogli tudi ostali go-
spodarski ukrepi, predvideni v
osnutkih družbenega plana za
leto 1956, med njimi zlasti:

a) povečanje industrijske pro-
izvodnje, zlasti proizvodnje za
osebno potrošnjo, in stabilizacija
trga bosta povečala zanimanje
kmetov za menjavo in na tej pod-
(Nadaljevanje na 2. strani)

Veleposlanik Uvalić pri kanclerju Raabu

Dunaj, 11. febr. (Tanjug). —
Jugoslovanski veleposlanik v
Avstriji dr. Radivoj Uvalić je bil
danes popoldne pri kanclerju
Juliusu Raabu in se z njim pri-
bližno pol ure prisrčno razgo-
varjal.

Prve notranje težave v vladni koaliciji francoske Republikanske fronte

PARIZ, 11. febr. (Tanjug). Ministrski predsednik Guy
Mollet se je nocoj vrnil v Pariz. Ves teden je v Alžiru
preučeval predloge in zahteve ondotnega prebivalstva ter mož-
nosti zaključka dolgotrajnih borb in spopadov v tej afriški
deželi. Pričakuje, da bo izredna vladna seja, napovedana
za ponedeljek, že nocoj, da bi socialistični in radikalni mi-
nistri skupaj proučili novi položaj in našli način, kako bi
izgledali »nekatera nesoglasja«, do katerih je prišlo zaradi
»nepopolnega uspeha« misije predsednika vlade v Alžiru.

»Mar je bilo potrebno, da je
predsednik vlade odpotoval v Al-
žir, da bi proučil ta problem?«
se vprašuje danes Mendès-Fran-
ceov »Express«, ki z ostrimi be-
sedami očita socialističnemu mi-
nistrskemu predsedniku Molletu,
da je »s popuščanjem in obta-
vljanjem omogočil opoziciji in
kolonom, francoskim priseljen-
cem v Afriki, da so dvignili
glave!«

Zamisel o Molletovi poti v
Alžir je Mendès-France podprl
že med predvillno kampanjo,
toda »Express« pravi danes: »Če
je hotel iti v Alžir, ne bi se bil
smel odpraviti tja po informa-
cije, marveč ondi uveljaviti skle-
pe, sprejete na podlagi programa
Republikanske fronte.«

Mnogi radikali pravijo, da
prinaša »zavlačevanje s posveto-
vanji o Alžiru« vladi dve hudi
nevarnosti: 1. da se borbena
plast socialističnega članstva loči
od vodstva in se pridruži Komu-
nistični partiji na podlagi ponu-
dene »ljudske fronte«, in 2. da
»smer obotavljanja« pripravi
vlado do kompromisa in sporazuma
s strankami desnega centra,
posebno še z ljudskimi republik-
ci. Zavoljo želje po »stiki« z
ljudskimi republikanci socialisti
Mendès-Franceu niso hoteli za-
upati resora zunanjih zadev.
Toda odstop generala Catrouxa
in imenovanje Roberta Lacosta
za novega rezidenta v Alžiru sta
spet postavili v ospredje vpra-
šanje razdelitve ministrskih re-
sorov.

V krogih francoskih sociali-
stov ne podcenjujejo sedanjih
težav, vendar poudarjajo, da so
»dejanska nasprotja minimalna
in da jih je za lahkoto moč pre-
broditi«. Hkrati pa opozarjajo,
da je »tudi nezadostna enotnost
radikalov element negotovosti,
ker vsaj tretjina radikalnih po-
slancev odkrito nasprotuje smer-

Pariz, 11. febr. (Tanjug). Pet-
najst političnih organizacij fran-
coske leve je v Parizu ustano-
vilo »Stalni odbor antifašistične
budnosti«. Med člani tega odbora
sta pariška Socialistična in Radi-
kalna federacija, gibanje »Nove
levice«, dalje »Mlada republika«,
»Antifašistična unija«, sindikalna
centrala »Force Ouvrière« ter druge
organizacije. Glavna naloga
tega odbora je postaviti se s silo
po robu vsem fašističnim izpa-
dom in manifestacijam, ki so za
danes in jutri napovedane v Pa-
rizu. Francoska vlada je sicer
prepovedala vsa javna zborova-
nja v Parizu in na podeželju, ven-
dar so pritegnili v francosko glav-
no mesto danes znatne oddelke
police, ker je nevarnost, da bo
vzlic vladni prepovedi prišlo do
neredov.

Delegacija federacije KPF za
pariško področje se je sinoči spo-
razumela z vodstvom federacije
Socialistične stranke, da bo nji-
hovo članstvo danes in jutri skup-
no »prevzelo varstvo strankinih
člankov in rajonskih strankinih
sedežev, za primer, da bi prišlo
do fašističnih neredov. KP Fran-
cije je sinoči pozvala vodstvo so-
cialistov in radikalov, naj bi usta-
novili »široko ljudsko fronto« kot
odgovor na fašistična izzivanja in
napade.

Dejansko je v Parizu nocoj
prišlo do prvih večjih fašističnih
izgredov, ko je znatna skupina
študentov in desničarjev pod vo-
dstvom poujadistov demonstrirala
vzdolž Elizejskih poljan. Že okrog
petih so se skupine desničarjev,
ki so vzklikali desničarska gesla,
zbrale pri Slavoloku zmage in se
napotile proti uredništvu Mendès-
Franceovega glasila »Express«. Razbili so vse šipe na poslopju,
ni se jim pa posrečilo vdreti v
uredništvo. Policija je aretirala
več demonstrantov. Socialisti so
razglasili, da bodo še nocoj, če
policija ne bo razpodela desničar-
skih demonstrantov, pozvali svoje
članstvo in republikance, naj se
množično zberejo na ulicah in se
s silo postavijo po robu fašistič-
nemu naskoku.

Izmenjava ratifikacijskih instrumentov gospodar- skega sporazuma z Italijo

Rim, 11. febr. (Tanjug). Jugo-
slovanski veleposlanik v Rimu
Darko Černež in podtajnik v ita-
lijanskem zunanjem ministrstvu
Badini Confalonieri sta izme-
njala v palači Chigi ratifikacijs-
ke instrumente sporazuma o do-
končni ureditvi vseh recipročnih
obveznosti gospodarskega in fi-
nančnega značaja, izvirajočih iz
mirovne pogodbe in naknadnih
sporazumov ter not med jugoslo-
vansko in italijansko vlado. Ta
sporazum je bil podpisan decem-
bra 1954 v Beogradu.

manjšinska vlada republikanske
fronte dejansko nima, lahko jo
pa dobi na levi ali desnici, toda
v skladu s tem, kakšne sklepe bo
sprejela bodisi glede Alžira bo-
disi glede šolstva. Zato je, čeprav
je še daleč od krize, usoda vlade
Republikanske fronte za zdaj
odvisna predvsem od strjenosti
svojih lastnih vrst.

Angleška publicistka proučuje delavsko upravljanje v našem gospodarstvu

Beograd, 11. febr. (Tanjug).
Tajnica britansko-jugoslovanskega
društva v Londonu dr. Ruth
Rawton, ki se že nekaj časa mu-
di v naši državi, je govorila da-
vi na sestanku z novinarji o
svojih dosedanjih ugotovitvah
pri proučevanju delavskega
upravljanja v jugoslovanskih
gospodarskih podjetjih. Dr. Raw-
tonova bo ostala v naši državi
še šest tednov, po povratku v
Anglijo pa bo napisala knjigo o
delavskem upravljanju v Jugo-
slaviji.

Dr. Rawtonova je v zadnjih
petnajstih dneh obiskala več
podjetij v Nišu in okolici ter se
zanimala za delo delavskih sve-
tov. Z enakim namenom bo obis-
kala tudi nekatere delovne ko-
lektive v Beogradu, na Hrvat-
skem in v Sloveniji.

Dr. Rawtonova je nedavno v
Londonu izdala knjigo o razvoju
vasi v Jugoslaviji v letih
1900 do 1950.

Brentanove želje

»lede ureditve nemškega vprašanja

Bonn, 11. febr. (Tanjug). Za-
hodnonemški zunanji minister
Brentano je v razgovoru z dopis-
nikom ameriške revije »US News
and World Report« izrazil pre-
pričanje, da bo sovjetski velepo-
slanik v Bonnu Zorin bržkone
začel z zahodnonemškimi pred-
stavniki razgovore o združitvi
Nemčije in da je prav tako moč
pričakovati podobne stike sovjets-
ke vlade z zahodnonemskim ve-
leposlanikom v Moskvi.

Brentano je pripomnil, da bo
njegova vlada sprejela sovjetsko
pobudo, da pa bo tudi opozorila
sovjetske predstavnike, da ne na-
merava začeti dvostranskih raz-
govorov brez sodelovanja ZDA,
Velike Britanije in Francije, ker
je nemško vprašanje moč urediti

samo s sporazumom med štirimi
velesilami.

Brentano je poudaril, da ure-
ditev diplomatskih stikov s So-
vjetsko zvezo nikakor ne pomeni
tudi normalizacije odnosov med
obema deželama. Bonnška vlada
sodi, da mora od tega priti šele
potem, ko bo dežela združena na
podlagi splošnih svobodnih voli-
tev. Zahodna Nemčija prav tako
ne namerava začeti pogajanj za
trgovinsko pogodbo s Sovjetsko
zvezo.

Zavzel se je za to, da bi ure-
ditev nemškega vprašanja pri-
pravili po diplomatski poti. Pri-
tem naj bi bili na bodoči konfe-
renci razgovori bolj stvarni in
bolj tajni kot na berlinski in
ženevski konferenci.

Pineau v Bruslju

Bruselj, 11. febr. (AFP). Fran-
coski zunanji minister Pineau je
prispel sinoči v Bruselj, kjer so-
deluje na konferenci zunanjih
ministrov dežel, članic Evropske
skupnosti za premož in jeklo, ki
se je začela danes.

VREMENSKA NAPOVED za nedeljo 12. februarja.

Pretežno oblačno, vmes še snežne
padavine, predvsem v jugovzhodni
Sloveniji. Na Primorskem burja. Naj-
nižje nočne temperature med -10 in
-15 stopinj, v severozahodnih prede-
lih Slovenije do -13 stopinj. Dnevne
temperature med -8 in -10, na Pri-
morskem okoli -3 stopinj C.

Snežne razmere: Planica 30 cm, Je-
senko 32 cm, Slovenj Gradec 21 cm,
Ljubljana 25 cm, Celje 37 cm, Maribor
30 cm, Murska Sobota 35 cm, Novo me-
sto 30 cm, Postojna 10 cm, Vrhnja 50 cm,
ranar 30 cm, Erika 24 cm, Kranjska
gora 18 cm, Pokljuka 50 cm, Dom v
Planju 28 cm, Ribniška koča na Po-
planju 60 cm, Koča ob žitnici 35 cm.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka
na rekah in indeks proizvodnje za dne
10. januarja 1956:

Srednji dotok v m³/sek. (prve šte-
vilke za leto 1956, druge za 1955):
Drava pri Dravogradu 69, 127, Sava
pri Mostah 7,0, 7,3, Sava pri Medvodah
31,1, 40,0, Soča pri Doblarju 24,9, 40,0.
Indeks proizvodnje hidroelektrarn
v primerjavi z letom 1955: 70.

IZJAVA PREDSEDNIKA ODBORA ZA GOSPODARSTVO ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA
SVETOZARA VUKMANOVIČA

O OBDAVČENJU KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV V LETU 1956

Nadaljevanje s 1. strani

lagi bo naraslo tudi njihovo zanimanje za povečanje proizvodnje. To je najzanesljivejša pot tudi k nadaljnjemu naraščanju življenjskega standarda na vasi;

b) zmanjšanje obsega investicijske izgradnje bo povzročilo, da bomo del investicijskih potrebščin porabili v kmetijstvu tako prek družbenih investicij kakor tudi s povečanjem individualnih naložb za povečanje kmetijske proizvodnje;

c) zmanjšanje obsega investicij, zlasti pa manjša uporaba ne kvalificirane delovne sile za investicijska dela in večja uporaba mehanizacije nam bo pripomogla, da se bo okrepla usmeritev na intenzivnejšo kmetijsko proizvodnjo, da bo vas tudi v prihodnje večala svoje dohodke, toda predvsem iz kmetijske proizvodnje;

DOHODKI OD DAVKOV IN TAKS SE NE BODO POVEČALI

Za leto računamo, da bodo vrgle davčne doklade in takse od kmetov 43,5 milijard. Pri tem je treba poudariti, da bo davčna obremenitev dohodka iz kmetijstva znašala 11,2%, kar je še zmeraj pod davčno obremenitvijo iz leta 1952. Zlasti važno je, da naj bi znašali družbeni izdatki za kmetijstvo v celoti 54 milijard, kar pomeni, da bomo vrnili kmetijstvu ne le celotne davke, davčne doklade in takse, marveč da bomo razen teh sredstev za razvoj kmetijstva investirali vanj še 10,5 milijard (če ne računamo lastnih sredstev kmetov). Na tej podlagi bomo upostavili ali razširili občinske sklade za pospeševanje kmetijstva, cestne sklade za razvoj cestnega omrežja tam, kjer je davek pobran, okrajne in republiške sklade za pospeševanje kmetijske proizvodnje in za investicije, veterinarski sklad za zaščito živine, kakor tudi vodni sklad za vzdrževanje vodnih naprav.

Zlasti je treba omeniti, da bodo vse takse na imovino, kakor tudi dohodek od mlinске merice dobile predvsem občine in okrajne za pospeševanje kmetijstva na svojem področju, za graditev cest in za zaščito živine.

Majhno, razdrobljeno gospodarstvo nima skoraj nobenih možnosti, da bi bilo z lastnimi silami kos problemu pospeševanja proizvodnje, prometa, zaščite rastlin in živine. Celotni znesek taks, čeprav razmeroma neznačen prispevek na kmečko gospodarstvo, bo vršel nad 7 milijard, kar bo trdnja podlaga za bolj organizirano obravnavanje vprašanja zaostaloosti našega kmetijstva. V upravljanju teh sredstev lahko odigrajo uprave skladov ali pa združne

d) letos je predvideno povečanje proizvodnje kmetijskih strojev in naprav v primerjavi z lanskim letom v vrednosti 8 milijard dinarjev. Razen povečanja domače proizvodnje je predviden tudi uvoz traktorjev in drugih velikih kmetijskih strojev, vsem ko bo znašala celotna potrošnja umetnih gnojil iz domače proizvodnje in uvoza kakih 660.000 ton (v primerjavi s potrošnjo umetnih gnojil pred dvema letoma bo letos potrošnja narasla šestkratno). Razen tega se bodo znatno povečale količine dobrega semenskega žita, sredstev za zaščito rastlin in veterinarske potrebe;

e) vzlic zmanjšanju celotnega obsega investicij se bodo povečali izdatki za zagotovitev kmetijskih služb, ki najbolj neposredno pripomorejo k povečanju kmetijske proizvodnje (cene, zaščita živine in drugo).

organizacije in posestva odločilno vlogo, tako da upostavijo podlago za skupne akcije v pospeševanju kmetijstva ter s konkretnimi ukrepi povežejo koristi individualnega gospodarstva s koristmi zadruga, da se čedalje bolj povežejo v skupnem delu za preobrazbo vasi.

OBSEG DAVKOV IN OBLIKE OBDAVČENJ

Uvedli bomo tri temeljne oblike obdavčenja kmetov:

a) davek od katastrskega dohodka po progresiji, ki se začneja s stopnjo 10 in konča s 44. Ta davek naj bi vršel 31 milijard ali dve milijardi več, kakor je vršel davek lani, ostal pa naj bi na odmeri davka iz lanskega leta. Za osvetlitev naj navedemo povečanje obremenitve najnižjih kategorij, da bomo lahko presodili, da je to povečanje v absolutnih številkah nebitveno.

Katastrski dohodek v din	Znesek davkov 1955	Povpr. obrom.
do 30.000	1.140	1.662
30—50.000	4.033	5.586
50—80.000	7.802	10.240
80—120.000	14.176	17.763

Vidimo torej, da to zvišanje davkov v prvih štirih najnižjih kategorijah davkoplačevalcev ni veliko. To velja zlasti, če upoštevamo, da je bil dosedanj znesek davkov nizek tembolj, ker je prednja osnova katastrski dohodek, stvarni dohodek pa je znatno večji. Lani smo uvedli davčno doklado, ki jo je predpisala vsaka občina. Čeprav smo jo uvedli šele lani, računamo, da bo vršla letos približno poldrugo milijardo.

OBVEZNA DAVČNA DOKLADA PO STOPNJI 3% v letu 1956

Letos smo uvedli takse na vprežno živino (od vse ostale živine se takse ne plačujejo), na obvezno registracijo vseh vrst vozil, vseh kmečkih vozov, dalje takse na traktorje, mlatalnice, čistilnice, motorne mline in kmečke mline, na kotle za kuhanje žganja in na hibridne vinograde.

Večina kmečkih gospodarstev ima po dva vola in voz ali dva konja in voz. Vsa ostala imovina, od katere se plačuje taksa, ni značilna in ima jo 1 do 2% kmečkih gospodarstev. Taksa, ki jo bodo plačevali kmetje od vozil in vprege, znaša na gospodarstvo 2200 do 4400 din. Z uvedbo takse na hibridne vinograde in upostavitvijo posebnega sklada iz teh sredstev za postopno obnovo teh vinogradov s hibridno trto bomo pripomogli k napredku vinogradništva ter odstranitvi posledic širjenja hibridov in uporabe človeškemu zdravju škodljivih hibridnih vin.

Z uvedbo teh taks bomo zagotovili pravilnejšo davčno obremenitev, kajti to imovino uporabljajo kmetje večinoma za storitve drugim kmečkim gospodarstvom in tako imajo dodatne dohodke.

Seja predsedstva sindikatov Jugoslavije

Na seji predsedstva Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki se je včeraj začela v Beogradu, so razpravljali o vprašanju ženskega delovnega razmerja, zatem je bila podana informacija o nekaterih pojavih v delavskih svetih na področju Srbije, na koncu s je pa bilo razpravljalo o načrtu mednarodnih stikov sindikatov v letošnjem letu. Sejo predseduje predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Diuro Salari.

da je federacija predpisala minimalne in maksimalne stopnje po kategorijah gospodarstev. Republike bodo za posamezne katastrske okraje ali skupine okrajev predpisale v okviru danih razponov konkretne stopnje. To pomeni, da bodo ljudske republike na podlagi stvarnih pogojev v posameznih okrajih prilagodile davčne stopnje, ki bodo enakomerneje obremenjevale kmete. Za zdaj, dokler ne bodo odstranjene pomanjkljivosti v katastru, kar zahteva daljše delo, pa nismo mogli preiti na enotne stopnje obdavčenja v FLRJ. Vendar pa je federacija v nasprotju s sedanjim stanjem začrtala meje za obdavčenje posameznih kategorij, kar bo pomemben korak na poti k izenačenju davčnih bremen.

Namen davčne reforme je vskladiti cilje naše gospodarske politike v kmetijstvu z načeli enakomernejše davčne obremenitve. Čeprav je ta ukrep eden izmed ukrepov, ki jih bomo storili za stabilizacijo trga, sodi med najpomembnejše, ker naj bi pripomogel k ureditvi razmer na področju, kjer imamo največ težav in kjer moramo prispevati mnogo naporov.

Spričo zamotanosti tega problema je zelo važno, da čim širše in pravilneje pojasnjemo gospodarski in družbeni pomen teh ukrepov, kajti od njihovega uspešnega izpolnjevanja je znatno odvisen tudi uspeh vse naše gospodarske politike. Pravilno uveljavljanje teh ukrepov je zlasti važno zato, ker se davki zvišajo in ker postane njihovo odmerjanje občutnejše. Od pravočasnega pobiranja davkov pa je odvisno, ali bo urejanje našega trga hitreje ali počasneje. Ugodne posledice teh ukrepov bodo odvisne tudi od učinkovitosti dela davčnih organov, ki so nezadostno razviti. Njihova krepitev je nujno potrebna, da bi zagotovili, da bomo povečane naloge na tem področju zakonito izpolnjevali. Delo teh organov bo imelo tudi politične posledice in analizi njihovega dela ter njihovih krepitev bi morali posvetiti mnogo več časa in truda.

Enako važno je, da čim bolj racionalno uporabimo dohodke za napredek kmetijstva, da določimo čim sposobnejše ljudi, ki bodo upravljali posamezne sklade, in da učinkovito nadzorujemo njihovo delo.

IZ GOVORA TOVARIŠA STANETA KAVČIČA NA KONFERENCI ZK ZA GORIŠKI OKRAJ

RAZVOJ DEMOKRATIČNOSTI IN SPLOŠNE DRUŽBENE AKTIVNOSTI

Na konferenci Zveze komunistov za goriški okraj, o kateri smo že poročali, je v razpravi govoril tudi član CK ZKS Stane Kavčič in med drugim dejal:

Mnogo ste govorili o raznih slabostih in pomanjkljivostih, o raznih napakah, o raznih neresnih vprašanjih in težavah, s katerimi se borite, katere rešujete in s katerimi se srečujete. Jasna stvar — tega je dosti. Tega je bilo tudi v preteklosti dosti in tega tudi v bodočnosti ne bo zmanjkalo, ker tako je pač življenje. Toda, če s splošnega družbeno-razvojnega stališča pogledamo na smer našega razvoja zadnjih nekaj let, predvsem od VI. kongresa naprej, pa moramo ugotoviti tako za vsa okraj kakor za ostale okraje v naši republici in v drugih republikah, da se idejni koncept, ki ga je nakazal in postavil VI. kongres in ki je bil na eni strani produkt zavestne politične avantgarde, na drugi strani pa nekaka intimna, podzavestna želja in hotenje delovnih množic, praktično izjavi.

Ugotoviti moramo, da se ta idejna zasnova naše družbene ureditve in našega družbenega razvoja realizira, da je že dala dobre in konkretne praktične rezultate. Linija, ki je bila takrat nakazana, politika, o kateri se je takrat govorilo, družbeno-politični temelj in njegova nadgradnja, o čemer je bilo takrat govora, danes že prodirajo v poslednji kotiček naše družbene prakse in tudi v najbolj intimne občutke našega delovnega človeka.

Več konkretnega odločanja

Te zasnove se kažejo prvič v razvoju demokratičnosti pri nas in, drugič, v široki množični aktivnosti v smislu ureditve vsakega posameznega vprašanja s sodelovanjem ljudi. Napravljen je preokret v smislu dejanskega pritegovanja ljudi, v smislu demokratičnega sodelovanja ne samo v politiki, ampak v vsaki stvari, ki je nastala.

Pred vojno je bilo n. pr. glavno delo komunistov v tem, da prepričujejo ljudi, da se je treba orientirati proti kapitalizmu in za nekaj drugega. Med vojno je bilo osnovno borbena politika proti okupatorju. Prva leta po vojni je bila osnovna splošna orientacija za socializem, danes pa samo s splošno orientacijo za socializem ne pridemo zelo daleč, odnosno nam zmanjka konkretnih sil, če delamo samo za to konkretno orientacijo. Danes ni osnovni problem v tem, da bi morali pokazati vso svojo aktivnost v tej smeri, da izbojujemo bitko, da se ljudje odločijo za socializem ali pa proti socializmu. Ne! Mi smo to osnovno bitko dobili. Osnovne delovne množice so se odločile za socializem. To se pravi, osnovni problemi so danes že na tej socialistični fronti. Tu moramo najti za vsako posamezno vprašanje, za vsak posamezni sklep, za vsako posamezno stališče tako rešitev, tak odgovor, ki nas bo politikal naprej, odnosno se upreti vsaki rešitvi in dati odgovor vsaki trditvi, ki nas vleče nazaj.

mo v neklih splošnih, ampak v najbolj konkretnih vprašanjih. S takim družbenim premikom se je

pa tudi politično delo precej spremenilo in v zvezi s tem tudi delo in dolžnosti komunistov. Manj splošnih politično-propagandnih parol in deklaracij ter agitacije, ampak več konkretnega odločanja o najrazličnejših vprašanjih; preko tega odločanja pa mora priti do izraza splošna politična orientacija. V tem oziru so se stvari pri nas bistveno spremenile in zdi se mi, da v kolikor komunisti zaostajajo za družbenim dogajanjem, zaostajajo predvsem zaradi tega, ker se ne zavedajo tega premika, ki je nastal.

Pred vojno je bilo n. pr. glavno delo komunistov v tem, da prepričujejo ljudi, da se je treba orientirati proti kapitalizmu in za nekaj drugega. Med vojno je bilo osnovno borbena politika proti okupatorju. Prva leta po vojni je bila osnovna splošna orientacija za socializem, danes pa samo s splošno orientacijo za socializem ne pridemo zelo daleč, odnosno nam zmanjka konkretnih sil, če delamo samo za to konkretno orientacijo. Danes ni osnovni problem v tem, da bi morali pokazati vso svojo aktivnost v tej smeri, da izbojujemo bitko, da se ljudje odločijo za socializem ali pa proti socializmu. Ne! Mi smo to osnovno bitko dobili. Osnovne delovne množice so se odločile za socializem. To se pravi, osnovni problemi so danes že na tej socialistični fronti. Tu moramo najti za vsako posamezno vprašanje, za vsak posamezni sklep, za vsako posamezno stališče tako rešitev, tak odgovor, ki nas bo politikal naprej, odnosno se upreti vsaki rešitvi in dati odgovor vsaki trditvi, ki nas vleče nazaj.

Socialistični odnosi

Na tej osnovi se pri nas zelo dosti govori o socialističnih odnosih. Tudi vi ste o tem dosti govorili. Zdi se mi, da smo v teh splošnih pozivih: delajmo za socialistične odnose, borimo se za socialistične odnose, razvijajmo socialistične odnose! — še preveč splošni. Skoraj bi rekel, da se

ORGANIZACIJA DRŽAVNE UPRAVE V GOSPODARSTVU

Največ sprememb na področju financ in trga

Beograd, 11. febr. (Tanjug). — Po sprejemu ustavnega zakona je postalo zelo pereče vprašanje, kako natančneje določiti vloge in razširiti pristojnosti organov državne uprave, posebno še na področju gospodarstva. V tej zvezi pripravljajo izdajo zakonitih in drugih predpisov, s katerimi bo podrobneje določeno delovno območje in pristojnosti organov državne uprave spričo potrebe, da bi Zvezni izvršni svet razbremenil vrste upravnih funkcij, ki jih je doslej opravljal.

Pričakovati je, da bo največ sprememb na področju financ in trga. Sprožen je bil namreč predlog, naj bi na teh toriščih ustanovili dve državni tajništvi, od katerih bi se eno ukvarjalo s celotno finančno kontrolo in imelo nekatera pooblastila za urejanje vprašanj s finančnega področja, medtem ko bi drugo skrbelo za celotni blagovni promet (trg) in prav tako imelo pooblastila za reševanje posameznih vprašanj s tega področja. Dosedanji državni tajništvi za gospodarstvo in proračun, ki sta imeli večidel inšpekcijske funkcije, bi spričo tega ukinitili.

Sprožen je bil tudi predlog, naj bi ustanovili komite za zunanjo trgovino, ki bi združeval delo vseh organov, ukvarajočih se s zunanjo trgovino.

Predvidevajo tudi izločitev investicijske politike iz delovnega območja Narodne banke in prenos le-te na novo Investicijsko

banko. Pričakujejo tudi prenos širših pooblastil na upravne odbore bank in na upravne odbore zbornice.

Podobne spremembe so si zamislili tudi v republiški državni upravi, le s to razliko, da v republikah ne bi bilo državnih tajništva za trg, temveč samo tajniki. Le-ti bi imeli pretežno inšpekcijske funkcije, medtem ko bi s glavnimi vprašanji blagovnega prometa (alokacija, kontrahiranjem, preskrbo s surovinami, uvozom, izvozom itd.) imeli opravka zvezni organi.

Tudi po okrajih je moč pričakovati nekatere spremembe. Tu predvidevajo upostavitve okrajnega tajništva za finance kot samostojnega upravnega organa, ki bi se ukvarjal z dohodki, inšpekcijsko službo, finančno inšpekcijo in ostalimi vprašanji, ki se tičejo financ. Poudarjajo tudi, da je treba po okrajih upostaviti več svetov za gospodarska vprašanja.

lahko v vsem tem preveč čuti samo prizvok splošne deklarativne parole, ki ima sem in tja že nekoliko prizvoka fraze, in tega, tovariši, se moramo čuvati. Če smo si postavili splošen koncept razvoja socialističnih odnosov in borbe za socialistične odnose, potem moramo iz tega splošnega koncepta vsak dan, na vsakem koraku izvajati konsekvence, delati neke zaključke, konkretizirati to v praktičnem življenju, sicer se nam zna zgoditi, da bomo imeli polna usta fraz o borbi za socialistične odnose, kadar koli pa se bomo kakšne stvari lotili konkretno, bomo pa stvari lahko zelo sumljivo rešili.

Če postavimo, da se je treba boriti za socialistične odnose, potem moramo to tudi konkretizirati. Zdi se mi na osnovi vaše razprave in ne samo na osnovi vaše razprave, ampak na splošno smo v taki fazi, da je treba postaviti vprašanje: kaj se pravi boriti se za socialistične odnose? Boriti se za socialistične odnose se pravi, da se je treba v tovarištvu vesti tako in tako, da je treba biti pri stroju tak in tak, delavski svet mora delati tako in tako, šole je treba orientirati tako in tako, na zabavi se je treba vesti tako in tako, v gostilni tako, na

cesti tako, itd. itd. To se pravi, tovariši, boriti se za socialistične odnose. Socialistični odnosov ne moremo razvijati z nekimi pridigami. V zvezi s tem je treba videti tudi sebe! Ali gredo n. pr. socialistični odnosi skupaj s spekulacijo, z lenobo, z nemoralo, z dvoličnostjo, z lažjo, s surovostjo, z brezprincipialnostjo, z neskrbjo za družino, z neskrbjo za otroke s pijančevanjem, da ne govorimo o kriminalu itd. itd.

Tovariši, vse to ne gre skupaj s socialističnimi odnosi. S socialističnimi odnosi ne gre skupaj postopanje na delu, to, da že kar vnaprej poveč, čež štirinajst dni pa moram biti bolan, zato, ker moram doma malo delati itd. To ne gre skupaj s socialističnimi odnosi. Mi moramo v tem oziru pogledati sami sebe, pri svojem lastnem gospodarstvu, pri svojem konkretnem delu in v svoji miselnosti, v svojih možganih in v svojih srcih, v svoji notranjosti moramo v tem oziru marsikdaj korigirati in se vprašati: »Ali je to v skladu s socialističnimi odnosi, katere ob raznih prilikah pridigam in proklamiram?« Če mi komunisti ne bomo v tem oziru delali pri sebi konsekvence, bo slabo.

(Nadaljevanje na 5. strani)

DNEVNA KRONIKA

Uredba o uveljavljanju zakona o prispevku za stanovanjsko izgradnjo

Zvezni izvršni svet je izdal uredbo, s katero je natančneje določen način uveljavljanja zakona o prispevku za stanovanjsko izgradnjo. Po tej uredbi se prispevek za stanovanjsko izgradnjo plačuje v občinske sklade za stanovanjsko izgradnjo. V izjemnih premerih plačujejo gospodarske organizacije, določene z uredbo o ustanovitvi republiških skladov za stanovanjsko izgradnjo, ta prispevek neposredno v republiške sklade. Okrajni ljudski odbor, na katerem se področje so mesta razdeljena na več občin, lahko odloči, da bo za vse mestne občine upostavile enotni mestni sklad za kreditiranje stanovanjske izgradnje.

Sprememjena uredba o taksah

Zvezni izvršni svet je izdal uredbo o spremembah in dopolnitvah taksne tarife zakona o taksah. S to uredbo so uvedene med drugim nove takse na premoženje kmetovalec, in sicer taksa na živino za delo, taksa na hibridne vinograde in taksa na proizvodnja sredstva. Za lažje vole je treba plačati 300 din takse letno, za težje vole 500 din, za bivole 300 in za konje od 300 do 1000 din. Taksa na pse znaša v mestih 1000 din, po vaseh pa 300 din za enega psa letno. Sredstva, ki jih bodo dobili s temi taksami — okrog 800 milijonov din — bodo uporabljali za izboljšanje veterinarske službe. Po novi uredbi plačajo privat-

niki tudi takso na kotle za žganje kuhin, in sicer od 2000 do 5000 din letno, na mlatalnice od 2000 do 10.000 din letno, na mline za vsak par kamnov po 1500 din, za motorne mline za vsak par kamnov po 3000 din, za valjčne mline pa za vsak valj po 6000 din. Taksa na traktorje znaša 10.000 do 15.000 din letno. Taksa za hibridne vinograde znaša 5 din letno za trto

Predavanje Borisa Kraigherja sindikalnim delavcem

Včeraj je bil na Polževem končan tridnevni seminar za članke predsedstva sindikalnega sveta Slovenije, člane republiških odborov in predsednike okrajnih sindikalnih svetov. Na seminarju je imel predsednik Izvršnega sveta Slovenije Boris Kraigher predavanje o naši novi gospodarski politiki. O posameznih problemih v izgradnji socialističnih družbenih odnosov, o bodočih sindikalnih nalogah in o vprašanju izboljševanja so govorili še organizacijski sekretar CK ZKS Vido Tomšič, predsednik sindikata Slovenije Janko Rudolf in organizacijski sekretar SZDLS Franc Kirmovec.

Za 500 din bo prejel konec leta vsak član Prešernove družbe 7 knjig — Razen tega bo udeležen še pri velikem nagradnem žrebanju.

Novi pogoji

Nekateri menijo, da je bila ženevska konferenca presek v ublaževanju napetosti in da se je začela po njej obnavljati hladna vojna. Takšno pesimistično mnenje pa ni utemeljeno. V dosedanjih mednarodnih razmerah ne more biti govora o obnovi hladne vojne, iz nedavne minulosti vemo, da se je hladna vojna razvila na podlagi realne nevarnosti pred oboroženim svetovnim spopadom. Zdaj pa nobena stran ni pripravljena tvegati začetek svetovne vojne. Prav o tem je velika sprememba na bolje. S tem je tudi hladna vojna izgubila svojo realno, gmočno podlago. To tudi pomeni, da hladne vojne zdaj ni mogoče obnoviti, ker nima gmočne podlage, ki bi jo držala pokonci.

Če pa vse to drži, kako naj si tedaj pojasnimo neopozno dejstvo, da po ženevski konferenci predstavnikov vlad štirih velikih držav vendar niso bili uresničeni njeni pozitivni sklepi, da je prišlo nasprotno do nekaterih diplomatskih in političnih potez, ki so v nasprotju z ženevskim duhom? To si lahko pojasnimo tako, da v novih spremenjenih mednarodnih razmerah še zmeraj uporabljajo stara sredstva in metode, da na svetovne probleme še zmeraj gledajo na način, ki se je izoblikoval med hladno vojno.

Ves razvoj mednarodnih stikov po ženevski konferenci pričljivo dokazuje, da so stara sredstva, stare metode in sredstva ter vsa druga nablaka, podedovani iz obdobja hladne vojne, glavna ovira, ki ob njo zadržuje pozitivni napori svetovne skupnosti. Stara nablaka o pogledih na svet in o praktični politiki ne more nikomur koristiti, ker nasprotuje sedanji stvarnosti, in logično je, da zato ne more roditi pozitivnih sadov.

Vsaka količkar tehtnejša analiza sedanjih mednarodnih stikov nas nujno napoti k sklepu, da je ena največjih, najbolj perečih in najpomembnejših nalog v tem, da pogleda na svet, metode in sredstva v politiki oskladimo z ostalimi spremembami v mednarodnih stikih. Za osvetlitev te potrebe lahko opozorimo na stališče visokih razvitih dežel do ključnih problemov sedanjega sveta.

Med hladno vojno so prevladovala na svetu umetno sprožena in do skrajnosti zaostrena umetna nasprotja v stikih med Vzhodom in Zahodom. Vsa mednarodna politika je bila osrednjena na to umetno razdelitev sveta. Pri tem so pozabili na tista bistvena nasprotja v sedanjem svetu, ki niso bila umetno sprožena po drugi svetovni vojni in po svoji osnovi dele svet o dva dela, med katerima zija velik prepad, na industrijski razvit in gospodarsko zaostali svet, na bogate in revne.

Mar ni že čas, da posvetimo zdaj, ko je iz stikov med Vzhodom in Zahodom izločeno tisto, kar je bilo podlaga hladne vojne in kar je napravilo te stike nevarne, oskrb tudi temu vprašanju, gospodarski razcepljenosti sedanjega sveta? Mar se tu ne odpira velikanska področja, na katerem bi lahko največje svetovne sile, kakor tudi vse industrijske razvite dežele uspešno zastavile svoje velike energije in svoja bogata sredstva v korist vsega sveta in brez nevarnosti kakšnega novega oboroženega spopada.

Mar ne bi prav s takšnim stališčem do gospodarske razcepljenosti sedanjega sveta zelo mnogo pripomogli tudi k poslopi iz gladitvi nasprotij med Vzhodom in Zahodom in k stvarni ureditvi vseh perečih mednarodnih vprašanj, kar jih je nastalo zaradi umetne razdelitve sveta?

J. SMOLE

Razgovori predsednika Italijanske vlade Segnija in zunanjega ministra Martini v Bonni, kakor tudi vsebinske skupne italijansko-zahodnonemške uradnega poročila, kažejo, da je zmanjšala politika obeh dežel na splošno zadnje čase živahnost, kar velja zlasti za področje oživiljenosti ideje o mali Evropi. Predstavniki Zahodne Nemčije so se nedavno mudili v deželah južnovzhodne Azije. Gospodarske delegacije se pripravljajo na pot na Bliski vzhod in v Latinsko Ameriko. Italijanska ministarstva oblikovala isto področje in Daljni vzhod. Napovedan je obisk predsednika Gromchija v Washingtonu itd. Obe deželi sta posvetili znaten del svoje živahnosti diplomatske dejavnosti gospodarskim vprašanjem in se jih lotili z gledišča svojih specifičnih potreb in možnosti. Zahodnonemško gospodarstvo, okrepljeno in ekspanzivno si prizadeva predvsem podrediti na nove trge, razen tega pa ponuja investicije kapitala.

Italijanske možnosti so dokaj skromne, potrebe pa velike. Tudi Italija bi rada prodrla na tuje trge in pripravi si zagotoviti tuj kapital tudi za premagovanje lastnih težav, za gospodarski razvoj svojega Juga. Tem skrbem so posvetili veliko pozornost tudi na razgovorih med zahodnonemškimi in italijanskimi ministri. Italijanska vlada vsakakor pričakuje, da bi utegnili tesnejše sodelovanje z zvezno republiko, ki je za tako dokaj živahno, zlasti pa večjo zanimanje Bonna za sodelovanje v Vahonijem načrtu (gospodarski razvoj Južne Italije) olajšati gospodarske in finančne probleme dežele.

Zavzemanje Italijanske in zahodnonemške vlade za oživilitev nedavno že dokaj mlačne ideje o združitvi Zahodne Evrope v okviru mednarodnih političnih in drugih teles ni novo. Ono vlad ali bolje rečeno katoliški stranki, ki sta v njih vedno zastopani, sta bili že v prvem začetku »evropeizma« napori najdolednejša borcev za ustanovitev »male Evrope, stonoe na idealih »zahodne in kriščanske civilizacije«. Po zlo. mo narčta o ustanovitvi evropske ohranbene skupnosti so načrte o združitvi samo začasno odgledili. Zanje pa v Zahodni Evropi in v ZDA spet mnogo govore o njih, čisto v pojasnjevanju, da »poslabšanje mednarodnih razmer zahteva tudi tesnejšo strniteljnost vrt na Zahodu. Mračno in v glavnem pesimistično prejojanje sedanjih mednarodnih razmer evni tudi iz novega italijansko-nemškega uradnega poročila. Takšno mnenje se razlikuje od velike večine uradnih gledišč na Vzhodu in na Zahodu, glede na razvoj v zadnjih letih pa zveni tudi dokaj naplajneno in neoprijemljivo.

Skupni bonnski dokument, ki dolni na negativni oceni splošnega

liza sedanjih mednarodnih stikov nas nujno napoti k sklepu, da je ena največjih, najbolj perečih in najpomembnejših nalog v tem, da pogleda na svet, metode in sredstva v politiki oskladimo z ostalimi spremembami v mednarodnih stikih. Za osvetlitev te potrebe lahko opozorimo na stališče visokih razvitih dežel do ključnih problemov sedanjega sveta.

Med hladno vojno so prevladovala na svetu umetno sprožena in do skrajnosti zaostrena umetna nasprotja v stikih med Vzhodom in Zahodom. Vsa mednarodna politika je bila osrednjena na to umetno razdelitev sveta. Pri tem so pozabili na tista bistvena nasprotja v sedanjem svetu, ki niso bila umetno sprožena po drugi svetovni vojni in po svoji osnovi dele svet o dva dela, med katerima zija velik prepad, na industrijski razvit in gospodarsko zaostali svet, na bogate in revne.

Mar ni že čas, da posvetimo zdaj, ko je iz stikov med Vzhodom in Zahodom izločeno tisto, kar je bilo podlaga hladne vojne in kar je napravilo te stike nevarne, oskrb tudi temu vprašanju, gospodarski razcepljenosti sedanjega sveta? Mar se tu ne odpira velikanska področja, na katerem bi lahko največje svetovne sile, kakor tudi vse industrijske razvite dežele uspešno zastavile svoje velike energije in svoja bogata sredstva v korist vsega sveta in brez nevarnosti kakšnega novega oboroženega spopada.

Mar ne bi prav s takšnim stališčem do gospodarske razcepljenosti sedanjega sveta zelo mnogo pripomogli tudi k poslopi iz gladitvi nasprotij med Vzhodom in Zahodom in k stvarni ureditvi vseh perečih mednarodnih vprašanj, kar jih je nastalo zaradi umetne razdelitve sveta?

J. SMOLE

Razgovori predsednika Italijanske vlade Segnija in zunanjega ministra Martini v Bonni, kakor tudi vsebinske skupne italijansko-zahodnonemške uradnega poročila, kažejo, da je zmanjšala politika obeh dežel na splošno zadnje čase živahnost, kar velja zlasti za področje oživiljenosti ideje o mali Evropi. Predstavniki Zahodne Nemčije so se nedavno mudili v deželah južnovzhodne Azije. Gospodarske delegacije se pripravljajo na pot na Bliski vzhod in v Latinsko Ameriko. Italijanska ministarstva oblikovala isto področje in Daljni vzhod. Napovedan je obisk predsednika Gromchija v Washingtonu itd. Obe deželi sta posvetili znaten del svoje živahnosti diplomatske dejavnosti gospodarskim vprašanjem in se jih lotili z gledišča svojih specifičnih potreb in možnosti. Zahodnonemško gospodarstvo, okrepljeno in ekspanzivno si prizadeva predvsem podrediti na nove trge, razen tega pa ponuja investicije kapitala.

Italijanske možnosti so dokaj skromne, potrebe pa velike. Tudi Italija bi rada prodrla na tuje trge in pripravi si zagotoviti tuj kapital tudi za premagovanje lastnih težav, za gospodarski razvoj svojega Juga. Tem skrbem so posvetili veliko pozornost tudi na razgovorih med zahodnonemškimi in italijanskimi ministri. Italijanska vlada vsakakor pričakuje, da bi utegnili tesnejše sodelovanje z zvezno republiko, ki je za tako dokaj živahno, zlasti pa večjo zanimanje Bonna za sodelovanje v Vahonijem načrtu (gospodarski razvoj Južne Italije) olajšati gospodarske in finančne probleme dežele.

Zavzemanje Italijanske in zahodnonemške vlade za oživilitev nedavno že dokaj mlačne ideje o združitvi Zahodne Evrope v okviru mednarodnih političnih in drugih teles ni novo. Ono vlad ali bolje rečeno katoliški stranki, ki sta v njih vedno zastopani, sta bili že v prvem začetku »evropeizma« napori najdolednejša borcev za ustanovitev »male Evrope, stonoe na idealih »zahodne in kriščanske civilizacije«. Po zlo. mo narčta o ustanovitvi evropske ohranbene skupnosti so načrte o združitvi samo začasno odgledili. Zanje pa v Zahodni Evropi in v ZDA spet mnogo govore o njih, čisto v pojasnjevanju, da »poslabšanje mednarodnih razmer zahteva tudi tesnejšo strniteljnost vrt na Zahodu. Mračno in v glavnem pesimistično prejojanje sedanjih mednarodnih razmer evni tudi iz novega italijansko-nemškega uradnega poročila. Takšno mnenje se razlikuje od velike večine uradnih gledišč na Vzhodu in na Zahodu, glede na razvoj v zadnjih letih pa zveni tudi dokaj naplajneno in neoprijemljivo.

Skupni bonnski dokument, ki dolni na negativni oceni splošnega

Makarios v svojem odgovoru

Britanski predlogi za ureditev ciprskega vprašanja pripoznavajo načelno pravico do samoodločbe Cipra, vendar vsebujejo velike pridržke glede časa, ko bi to načelo lahko uveljavili. Po »nedoločnem obdobju« samouprave bi začeli razgovore o bodočem statusu otoka.

Makarios v svojem odgovoru

— Z VSEH STRANI SVETA —

SPANIJA

IZNEVERILI SO SE REŽIMU

Madrid, 11. febr. (AFP). Komuniste, ki so ga objavili po sinotni seji vlade, pravi, da je bilo 8 starih falangistov aretiranih, ker so prešli v opozicijo proti režimu. Obtoženo so bili, da so nedavno sestavili petletjo, s katero so zahtevali sklicanje kongresa študentov. Delegate za kongres naj bi študentje volili.

TUNIZIJA

ATENTATI

IN POZIV K UPORU

Tunis, 11. febr. (Reuters). V predmestju Francivilloa je bil skoči ubit nek francoski vojak. V drugem predmestju pa je bil ubit neki pek.

OSR

NOVI PRORAČUN

Praga, 11. febr. (CTK). Češkoslovaška akupščina je potrdila proračun za leto 1956. V njem so preračunani skupni dohodki 90,3 milijarde kron, izdatki pa na 89,8 milijarde. Od izdatkov odpade na gospodarstvo 48 milijard, za socialne in kulturne namene 28,7 milijarde, na državno obrambo pa 9,6 milijarde kron.

POLJSKA

TRGOVINSKI SPORAZUM

Z VELIKO BRITANJO

Varšava, 11. febr. (TASS). Med Veliko Britanijo in Poljsko je bil sklenjen sporazum o trgovinski menjavi blaga v letu 1956. Poljska bo izvažala v Veliko Britanijo premo, strojne in kemijske izdelke, les, tekstilije, steklo in druge izdelke, iz Velike Britanije pa bo uvažala volno, gume, harvaste kovine, opremo za ladje, farmacevtske in kemijske izdelke.

Zamenjana gledišča bonnske vlade in socialnih demokratov

BONN, 11. febr. — Minister Brentano je odpotoval na bruseljsko atomsko konferenco dežel Evropske skupnosti za premog in jeklo s tehničnimi pomisleki proti načrtu o ustanovitvi evropske atomske organizacije (EUROATOM). Nastala je velika neskladnost med željo vlade, da bi ostala zvesta politiki evropskega združevanja, in zahtevu nemške industrije, naj bi na področju atomskega gospodarstva evropsko sodelovanje čimbolj omejili.

Težave so nastale v zvezi z izbiro poti za bodoče sodelovanje z zahodnoevropskimi deželami na področju mirnodobne uporabe jedrske energije. V tem vprašanju sta se izoblikovali dve fronti: za EUROATOM ali proti njemu, za ustanovitev atomske agencije v okviru dežel Schumanovega načrta ali za sodelovanje v širših okvirih Evropske gospodarske komisije.

Načrt o evropski atomski agenciji, o katerem razpravljajo v Bruslju, določa, da bi pri visoki

Zahodni protest zaradi manifestacij v vzhodnem Berlinu

Berlin, 11. febr. (Reuters). Britanski, francoski in ameriški veleposlanik v Zahodni Nemčiji so protestirali pri sovjetskem veleposlaniku v Vzhodni Nemčiji zaradi »ilegalnega delovanja vzhodnih paramilitarističnih organizacij«. V notji se rečeno, da je paramilitaristično delovanje v ožhodnem delu Berlina »dobilo zlovesčo obliko, ko je nekaj tisoč civilistov, oboroženih z brzo-strelkami in drugim orožjem, ob manifestacijah dne 15. januarja korakalo skozi vzhodni Berlin«. Te manifestacije so privedli v okviru spominske svečanosti ob obletnici umora Rose Luxemburgove in Karla Liebknechta. V notji se rečeno, da sporazum med štirimi velesilami ne dovoljuje civilizem v Nemčiji, da bi nosili orožje in »takšna dejavnost bi utegnla privedi do zaostritve napetosti na področju Berlina«.

A. G.

Razgovori o samoupravi

na Cipru, glede katere pa zdaj postavlja svoje pogoje še turška narodnostna skupina na otoku

London, 11. febr. (Tanjug). V britanskih uradnih krogih izjavljajo, da bo britanska vlada prav kmalu odgovorila arhipiskopu Makariosu na njegove pripombe o zadnji ponudbi Velike Britanije, da bi dala Cipru samoupravo. Predsednik vlade Eden se je o tem vprašanju posvetoval z vsemi vodilnimi ministri.

Britanski predlogi za ureditev ciprskega vprašanja pripoznavajo načelno pravico do samoodločbe Cipra, vendar vsebujejo velike pridržke glede časa, ko bi to načelo lahko uveljavili. Po »nedoločnem obdobju« samouprave bi začeli razgovore o bodočem statusu otoka.

Makarios v svojem odgovoru

pozdravlja samoupravo, vendar zahteva podrobnejša pojasnila o tem delu britanskega načrta. Britanska vlada bo morala zdaj jasno povedati, do katere meje je pripravljena iti v smeri samouprave.

Medtem je predsednik turške stranke na Cipru Fadil Kučuk izjavil, da Turki na Cipru ne bodo privolili v razpravo o sestavi avtonomne vlade, če se bodo neredi in incidenti na otoku nadaljevali. Dejal je, da se bodo ciprski Turki z vsemi sredstvi postavili po robu predlogu o samoupravi vse dotlej, dokler jim ne bodo dali enakih pravic kakor Grkom. Kučuk se je pravkar vrnil v Nikosijo iz Ankare, kamor ga je pred dnevi povabila turška vlada.

oblasti Evropske skupnosti za premog in jeklo ustvarili nov, atomski organ z mednarodnimi pooblastili, z monopolnim sistemom za nakup in prodajo atomskih surovin, s skupnimi investicijami itd. Načrt o sodelovanju v okviru Evropske gospodarske komisije, v kateri je vključenih 16 dežel, pa določa, da bi čim manj omejevali nacionalne pravice sodelujočih dežel. Skratka, sporno je temeljno vprašanje: ali je treba razvijati evropsko sodelovanje na področju jedrske energije na podlagi naddržavnosti ali ne.

Nemška industrija temu odločno nasprotuje. Vladi pa je iz zunanjepolitičnih razlogov težko brez pridržka postaviti se na njeno stališče, ker bi jo to utegnlo spraviti v neugoden položaj, da ne bi več veljala za glavnega borce za evropsko združevanje. Zato je vlada z obzirni obliki pojas-

nila svoje mnenje, da bi bil morda okvir organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje primernejši in da bi nudil večje možnosti.

V nasprotju z vlado pa so se socialni demokrati izrekli za nadnarodno atomsko organizacijo, ker bi lahko po njihovem mnenju samo prek nje zagotovili tisto, kar je najbolj bistveno, namreč, da bi jedrsko energijo uporabljali v mirnodobne namene. Tako sta vlada in opozicija v Bonnu zamenjali svoji vlogi iz časov EOS. Takrat je bila vlada za nadnarodno združevanje na vojaškem področju, opozicija pa je temu nasprotovala in med drugim navajala, da so okviri »male Evrope« preozki. In predlagala je povezovanje »velike Evrope«.

Zdaj pa je nasprotno. Socialni demokrati zahtevajo ustanovitev naddržavne zahodnoevropske agencije. Vladi, ki obzirno trdi, da med tem načrtom in sodelovanjem v okviru Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje ni načelnih nasprotij, pa daje prednost temu sodelovanju, čeprav se zaveda, da je upanje glede tega v sedanjem obdobju zelo skromno.

O. Mitšerčič

Zdaj pa je nasprotno. Socialni demokrati zahtevajo ustanovitev naddržavne zahodnoevropske agencije. Vladi, ki obzirno trdi, da med tem načrtom in sodelovanjem v okviru Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje ni načelnih nasprotij, pa daje prednost temu sodelovanju, čeprav se zaveda, da je upanje glede tega v sedanjem obdobju zelo skromno.

O. Mitšerčič

PISMO IZ MOSKVE

KAJ SO POKAZALE priprave na 20. kongres KP Sovjetske zveze

Moskva, februarja. Čez nekaj dni (15. februarja) se bo začel kongres KP Sovjetske zveze. Kongres bo poslušal poročila CK, določil končne direktive o razvoju gospodarstva ZSSR v prihodnjih petih letih in izvolil nov CK.

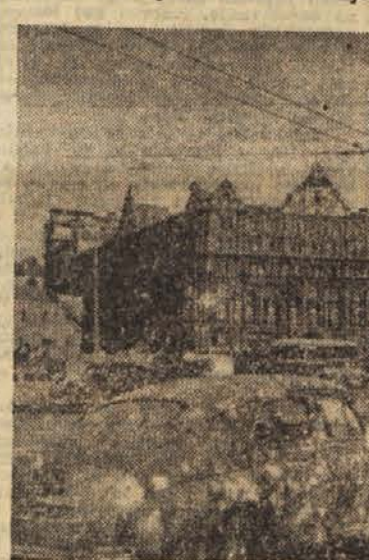
Priprave za kongres bodo kmalu končane. Isto velja za republiške kongrese in pokrajinske konference, na katerih volijo novo vodstvo in delegate za kongres. Zanimanje za bližnji kongres je veliko. Na njem bodo začetli glavno pot Partije, tako v notranji kakor tudi v zunanji politiki, kar je važno za nadaljnji notranji razvoj, pa tudi za nadaljnji razvoj mednarodnega dogajanja.

Sodeč po pripravah na kongres, zlasti po republiških kongresih, ki so bili nekakšne generalne skušnje za 20. kongres, kakor tudi po že sproženih akcijah na zunanjem in notranjem trišču (potovanje v Indijo in Burmo, pisma Eisenhowerju, dalje objava osnutka kongresnih direktiv itd.) lahko povzamemo nekaj zaključkov in si ustvarimo sliko o nekaterih okvirih, v katerih se bo razvijalo delo kongresa.

Vzpon nove politike Hruščev-Bulganin

Eden prvih sklepov, ki se nam vsiljuje, je vsakakor to, da bodo na 20. kongresu vsestransko podprli politiko, ki jo je lani uveljavil vodstvo Hruščev-Bulganin. To se je pokazalo že med pripravami na kongres, na partijskih konferencah, v pisanju tiska, zlasti na republiških kongresih, na

katerih so razlagali in proučevali to politiko, pa tudi kritizirali vse, kar ovira njeno uresničevanje.

Nove palače v Moskvi

Prvi sekretar CK Ukrajine Kirčenko, ki je hkrati tudi član Prezidijskega CK KP ZSSR, je v svojem referatu na kongresu pokrajinske partije rekel, da je KP SZ močna v enotni volji in akciji tako, kakor doslej še nikoli ni bila. S tem je označil popolno zmago nove politike. Mirno lahko rečemo, da je tudi ljudstvo podprlo to politiko.

Vloga Partije v politiki in gospodarstvu

Sodobna praksa, še sprejeti sklepi CK KP SZ, razne akcije in naloge, ki so čakale republiške kongrese, kažejo na čedalje večjo vlogo partijskih organizacij v političnem življenju, zlasti pa tudi na področju gospodarstva.

Na januarskem plenumu CK KP SZ so sprejeli sklepe o nadaljnjem razvoju kmetijstva. Na julijemskem plenumu so vsestransko analizirali kmetijski razvoj in opozorili na velike neizkoriščene notranje rezerve na tem področju. Sprejeli so tudi sklepe o presečni delovni sili v gradbeništvu, o zboljšanju živinoreje in nedavno tudi o zboljšanju pridelovanja sočivja. Sprejeli so osnutek direktiv o CK o razvoju gospodarstva v prihodnjih petih letih in podobno za izpolnjevanje teh sklepov so za dolžni predvsem partijske organizacije in vodstva. Na pokrajinskih partijskih konferencah in na republiških kongresih je bila ostri na kritike usmerjena v glavnem na tista partijska vodstva in organizacije, ki niso sodelovala v neposrednem izpolnjevanju gospodarskih nalog.

Domala na vseh predkongresnih partijskih sestankih kakor tudi na lanskih plenih CK so ugotovili, da so dani vsi objektivni pogoji za naglo naraščanje gospodarskega razvoja SZ in da je zdaj napočil za to delo odločilni subjektivni trenutek. Navajali so vrsto podatkov s področja industrije in kmetijstva, iz kate-

Nove stavke v Angliji

London, 11. febr. (AFP). Spričo nenehne naraščanja življenjskih stroškov grozi Veliki Britaniji nov stavkovni val. Stavka grafičarjev, ki je izbruhnila dne 21. januarja v nekaterih mestih, se je včeraj razširila tudi na London, kjer je večina tednikov in revij izšla z zamudo in v zmanjšanem obsegu.

Sindikati glasbenikov je pozval svoje člane, ki delajo v podjetju BBC in televizijskem omrežju, naj nehajo delati.

Snoči je začelo stavkati tudi okrog 600 delavcev, zaposlenih v tovarni motorjev »Standard« pri Coventryju.

V kovinskih podjetjih Manchesterja zaposleni delavci se bodo nočjo odločili o 24-urni protestni stavki.

Izjava pobeglih britanskih diplomatov

Moskva, 11. febr. (Reuters). Pogrešani britanski diplomati Guy Burgess in Donald MacLean sta se danes prvič po petih letih pojavila na tiskovni konferenci, ki sta jo imela v Moskvi. V skupni izjavi dvema britanskima in dvema sovjetskima novinarjema sta Burgess in MacLean izrazila prepričanje, da sta »imela prav, da sta storila tisto, kar sta storila«. Do sestanka, ki je trajal samo pet minut, je prišlo v nekem moskovskem hotelu.

Burgess in MacLean sta izginila iz Velike Britanije 25. maja 1951. leta. MacLean je bil šef nekega oddelka Foreign Office, Burgess pa drugi sekretar britanskega veleposlaništva v Washingtonu. V njuni skupni izjavi je rečeno, da sta prišla v SZ, da bi delala za upostavitve boljšega razumevanja med Sovjetsko zvezo in Zahodom, ker sta se prepričala, da takrat niti britanska niti ameriška vlada nista resno delali v tem smislu.

O. Mitšerčič

PISMO IZ MOSKVE

KAJ SO POKAZALE priprave na 20. kongres KP Sovjetske zveze

Moskva, februarja. Čez nekaj dni (15. februarja) se bo začel kongres KP Sovjetske zveze. Kongres bo poslušal poročila CK, določil končne direktive o razvoju gospodarstva ZSSR v prihodnjih petih letih in izvolil nov CK.

Priprave za kongres bodo kmalu končane. Isto velja za republiške kongrese in pokrajinske konference, na katerih volijo novo vodstvo in delegate za kongres. Zanimanje za bližnji kongres je veliko. Na njem bodo začetli glavno pot Partije, tako v notranji kakor tudi v zunanji politiki, kar je važno za nadaljnji notranji razvoj, pa tudi za nadaljnji razvoj mednarodnega dogajanja.

Sodeč po pripravah na kongres, zlasti po republiških kongresih, ki so bili nekakšne generalne skušnje za 20. kongres, kakor tudi po že sproženih akcijah na zunanjem in notranjem trišču (potovanje v Indijo in Burmo, pisma Eisenhowerju, dalje objava osnutka kongresnih direktiv itd.) lahko povzamemo nekaj zaključkov in si ustvarimo sliko o nekaterih okvirih, v katerih se bo razvijalo delo kongresa.

Vzpon nove politike Hruščev-Bulganin

Eden prvih sklepov, ki se nam vsiljuje, je vsakakor to, da bodo na 20. kongresu vsestransko podprli politiko, ki jo je lani uveljavil vodstvo Hruščev-Bulganin. To se je pokazalo že med pripravami na kongres, na partijskih konferencah, v pisanju tiska, zlasti na republiških kongresih, na

katerih so razlagali in proučevali to politiko, pa tudi kritizirali vse, kar ovira njeno uresničevanje.

O. Mitšerčič

PISMO IZ MOSKVE

KAJ SO POKAZALE priprave na 20. kongres KP Sovjetske zveze

Moskva, februarja. Čez nekaj dni (15. februarja) se bo začel kongres KP Sovjetske zveze. Kongres bo poslušal poročila CK, določil končne direktive o razvoju gospodarstva ZSSR v prihodnjih petih letih in izvolil nov CK.

Priprave za kongres bodo kmalu končane. Isto velja za republiške kongrese in pokrajinske konference, na katerih volijo novo vodstvo in delegate za kongres. Zanimanje za bližnji kongres je veliko. Na njem bodo začetli glavno pot Partije, tako v notranji kakor tudi v zunanji politiki, kar je važno za nadaljnji notranji razvoj, pa tudi za nadaljnji razvoj mednarodnega dogajanja.

Sodeč po pripravah na kongres, zlasti po republiških kongresih, ki so bili nekakšne generalne skušnje za 20. kongres, kakor tudi po že sproženih akcijah na zunanjem in notranjem trišču (potovanje v Indijo in Burmo, pisma Eisenhowerju, dalje objava osnutka kongresnih direktiv itd.) lahko povzamemo nekaj zaključkov in si ustvarimo sliko o nekaterih okvirih, v katerih se bo razvijalo delo kongresa.

Vzpon nove politike Hruščev-Bulganin

Eden prvih sklepov, ki se nam vsiljuje, je vsakakor to, da bodo na 20. kongresu vsestransko podprli politiko, ki jo je lani uveljavil vodstvo Hruščev-Bulganin. To se je pokazalo že med pripravami na kongres, na partijskih konferencah, v pisanju tiska, zlasti na republiških kongresih, na

(Konec jutri)

Šahovsko prvenstvo Jugoslavije

Rezultati I. kola:

Marić-Lučić, remi

Trifunović-Bjurašević, remi (21)

Gligrorić-Matanić, remi (33)

Janošević-Tot, 1:0 (36)

Sokolov-Jovanović, 1:0

Čirić-Matulić, remi (42)

Rabar-Djaja, prekinjeno

Milić-Udovčić, prekinjeno

Karaklačić-Zomović, prekinjeno

ODLOČILNA FAZA V BOJU

za posebni sklad OZN v pomoč gospodarsko nerazvitim deželam

Zamisel o finančni in tehnični pomoči, ki bi jo podeljevali gospodarsko nerazvitim deželam preko OZN, je dejansko pravo tako stara kakor sama organizacija. Toda medtem ko se je zamisel o brezplačni tehnični pomoči uresničila pred dobrimi šestimi leti s tako imenovanim razširjenim programom tehnične pomoči, pa je bil odpor industrijskih držav zoper ustanovitev posebnega sklada OZN veliko trdovalnejši.

Ko je ta zamisel na V. zasedanju Generalne skupščine OZN prišla v javnost, so se ji industrijske države v en glas postavile po robu, ukinile so celo ožjo komisijo za gospodarski razvoj, katere predsednik, indijski ekonomist Rao, je prvi razvil idejo o takšnem skladu. Toda nerazvite dežele so na naslednjem zasedanju vztrajale na opoziciji industrijskih držav dosegle večino.

V naslednji fazi so industrijske države uvideli, da je ta ideja tako močno pritegnila nerazvite dežele, da je postala frontalna opozicija nemogoča, ne da bi pri tem tvegale svoj politični prestiž. Zato so privolile, da bi zamisel še nadalje proučevali v organih strokovnjakov, toda še zmeraj so se izogibale stvarnim obveznostim.

Povsem nov položaj pa je nastal, ko je Nizozemska naslednje leto odkrila in odločno začela zagovarjati to idejo. S tem je bila fronta odpora industrijskih držav prebita. Kasneje se je pokazalo, da so tudi mnoge druge evropske dežele za to idejo.

V takšnem položaju so industrijske države same predlagale svečano deklaracijo, s katero so se zavezale, da bodo podelile del prihrankov v zvezi z razorožitvijo mednarodnemu skladu za gospodarski razvoj. Nerazvite dežele so to obljubo pozdravile, vendar so poudarile, da so lahko takšni prihranki samo dodatna sredstva sklada, katerega je treba čimprej ustanoviti.

V zadnjih letih je Generalna

skupščina OZN prejela štiri oziroma pet poročil izvedencev, v katerih so bili obdelani posamezni tehnični problemi bodočega sklada. Pokazalo pa se je, da je poslednje izmed teh poročil, ki ga je Belgijec Scheyven s skupino gospodarskih strokovnjakov predložil zadnjemu zasedanju Generalne skupščine, pomenilo odklon od osnovne zamisli, ki so jo leta in leta razvijali v OZN, v glavnem na pobudo nerazvitih dežel. Posledica tega je bila, da je Generalna skupščina na predlog nerazvitih dežel odzvela Scheyvenu mandat, zahtevala neposredne izjave vseh vlad in ustanovila poseben odbor vladnih predstavnikov, ki naj bi obravnavanje vsakega problema prenesel iz vrst gospodarskih strokovnjakov v krog političnih izvedencev. Tako se je boj za temeljna načela posebnega sklada vnovič začel, toda tokrat med veliko višjimi predstavniki.

Leta in leta je Generalna skupščina potrjevala, da je demokratično predstavništvo in vodstvo posebnega sklada kot organa OZN neizpodbitno načelo. »Ena dežela — en glas« je bilo načelo, o katerem nihče še podvomiti ni smel, dokler ni prišlo Scheyvenovo poročilo s predlogom, naj bi dežele, ki bi bile več prispevale v sklad, priznali tudi več glasov.

Leta in leta so imeli za nekaj povsem normalnega, da mora biti sklad posebna organizacija, čeprav bi bilo njegovo delo najtesneje vsklajeno z delom ostalih organov OZN. V Scheyvenovem poročilu pa je bilo rečeno, naj bi bil poseben sklad samo podružnica Mednarodne banke. Po tej zamisli bi si predsednik Mednarodne banke ne le pridržal pravico, da bi predlagal generalnega direktorja sklada, temveč bi tudi sam sodeloval v odboru treh, ki bi dejansko odločal o skladu.

Generalna skupščina je več let zahtevala, naj poseben sklad deluje razen brezplačnih danih, tudi posojila z nizkimi obrestmi. Scheyven pa je funkcijo posebnega sklada v glavnem omejil na brezplačna dani in zahteval, naj bi dajanje posojil prepustil finančnim organom.

Z zahtevo, naj uprava sklada sama neposredno odobrava posojila, so nerazvite dežele uveljavljale tezo za »pomoč iz mednarodnih skladov, ne pa prek uvoza privatnega kapitala ali prek enostranskih državnih pogodb, in to točno slabi čimtelje gospodarske ekspanzije,« kakor je rekel Edvard Kardelj.

Scheyvenova skupina je očito hotela prekorajti mandat za sestavo tehničnega poročila, ki ga je zahtevala Generalna skupščina, in je zavestno zašla na področje politike. Povsem očito je bilo, da si je Scheyven hotel z opustitvijo temeljnih načel pridobiti pod-

poro ZDA in Velike Britanije. Prezrli pa je dejstvo, da niti ZDA ne bi sprejele nečesa, čemur bi nerazvite dežele odločno nasprotovali, ker bi tedaj izgubile naklonjenost sleherne nerazvite dežele.

Posebni odbor, ki se bo sestel maja, čaka izredno odgovorna naloga — določiti temeljna načela posebnega sklada na podlagi mnenja vseh prizadetih vlad. Posebni odbor začne delo v trenutku, ko svetovna javnost čedalje bolj uvideva zgodovinsko nujnost ustanovitve takšne finančne ustanove v okviru mednarodne organizacije. Nedavno je britanska parlamentarna skupina za svetovno vladno, ki šteje 124 članov Zgornjega in Spodnjega doma, objavila brošuro »Parlamentarna pot do miru«, v kateri se odločno zavzema za ustanovitev posebnega sklada v okviru OZN. Skupina Američanov, med katerimi so Eleanor Roosevelt, Victor Reuther, Arthur Schlesinger, Willard Torp, Paul Porter in drugi, je objavila nedavno brošuro »Sloga za mir«, v kateri se prav tako odločno zavzema za čimprejšnjo ustanovitev posebnega sklada.

J. SIK

Na sestanku v Washingtonu

— Ljuba moja!
— Kako praviš, dragi?
— Draga si ti, draga!

(Po londonskem »Punchu«)

PO CETRTM ZASEDANJU NORDIJSKEGA SVETA

Prizadevni poskusi povezave skandinavskih dežel na gospodarskem področju

V Kjopenhavnu je bilo te dni zaključeno četrto zasedanje Nordijskega sveta, medparlamentarne organizacije Švedske, Norveške, Danske, Islandije in v združenju času še Finske. Razpravo o najvažnejši temi dnevnega reda, o ureditvi enotnega skandinavskega trga, so zaključili brez določenih priporočil. Iz pripovedovanja udeležencev v generalni debati je moč povzeti, da si bo Nordijski svet ne glede na razne težave tudi v prihodnje prizadeval ukrepati tako, da bi bili njegovi ukrepi bolj sprejemljivi za vse vključene dežele. Predsednik danske vlade Hansen je rekel, da je to »ena velikih nalog, ki naj jih izpolni naš rod«.

Začetki zblizevanja nordijskih dežel segajo nazaj v minulo stoletje. Zblizevanje se je začelo na področju izenačenja prava, in sicer na pobudo posebnih pravniških kongresov. Organizirane oblike sodelovanja so se začele šele po drugi svetovni vojni, ko je vsaka izmed skandinavskih dežel določila delegacijo v nekakšen skupni svet na področju zakonodaje. To sodelovanje se je razvijalo tako, da parlament nobile dežele ni sprejel nobenega zakona, o katerem so menili, da je varen za vse dežele, niti spremeni veljavnih zakonov, dokler o tem ni razpravljal Svet. K temu je treba pristeti še redne sestanke ministrov raznih resorov, dalje posebej imenovanih komisij in celo imenovane internordijske konference. Vse to je omogočilo, da so obravnavanje vprašanj z raznih področij v vsaki skandinavske deželi medsebojno vsklajili in postopoma izenačili.

Tudi na področju zunanje politike je bilo precej primerov, da so nordijske države nastopile skupaj (zlasti v OZN), tako da so poprej vsklajile gledišče svojih zunanjih ministrov. Zanimivo pa je, da so nastale glede svoj čas najvažnejšega vprašanja s tega področja dokaj ostra trenja. To se je zgodilo leta 1949, ko sta se Norveška in Danska vključili v Atlantsko zvezo. Takrat se skandinavske dežele niso mogle sporazumeti o značaju obrambe vojaške zveze, ki naj bi jo bile sklenile. Švedska je vztrajala na tem, da mora biti zveza docela neodvisna od vsakega bloka, Norvežani pa so menili, da bi se morala takšna zveza v kakršni koli obliki nasloniti na zahodne države.

Ni dvoma, da je ta dogodek v sponanju nordijske povezave dokaj vztrajna stvarnost teh dežel, večinoma navdušeno za idejo zblizevanja. Še več, lahko bi rekli, da je v naslednjem obdobju, ko je prišlo do večjega popuščanja napetosti na svetu, s tem pa tudi do zmanjšanja zanimanja za vojaške zveze na splošno, prav ta neprijetni dogodek vzpodbudil politike, da so še bolj delali za zblizvanje na ostalih področjih.

Tako je prišlo leta 1952 do ustanovitve Nordijskega sveta, in sicer na svojvrsten način. Da bi čimbolj poudarili posvetovalni značaj tega organa, si niso prizadevali, da bi najprej med vladami teh dežel sklenili sporazum o njegovem konstituiranju, kar bi pozneje ratificirali v posameznih parlamentih, marveč je vsak parlament zase sprejel sklep o vključitvi v Svet kakor tudi svoj poseben statut o nalogah, organizaciji in načinu dela tega organa (vsebinska vseh teh statuten je bila seveda enaka). Tako bi lahko vsaka včlanjena dežela izstopila iz Sveta, kadarkoli bi hotela, in sicer tako, da bi parlament vsake

izmed njih kratko malo razveljavil p.ejšanji sklep o vključitvi v Svet.

Članice Sveta so bile do zadnjega zasedanja vse skandinavske dežele, razen Finske, s statuti pa je bilo dovoljeno tudi tej deželi, da se lahko vključi v Svet, kadarkoli bi se za to odločila. Ker so se zdaj spremenili specifični zunanje-politični pogoji Finske glede na Sovjetsko zvezo, se je tudi ta dežela vključila v Svet. Tako se bo ustrezno povečalo število predstavnikov narodnih parlamentov, ki jih je bilo doslej 53 (švedskih, norveških in danskih po 16, islandskih pa 5). Vsak parlament ob volitvah svojih predstavnikov upošteva, da so sorazmerno zastopane vse stranke tudi v plenumu Sveta kakor tudi v njegovih odborih.

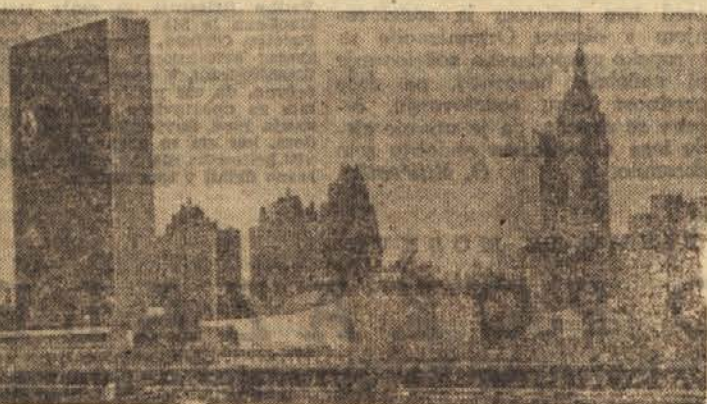
Na posameznih področjih so s priporočili Nordijskega sveta ali v drugih oblikah sodelovanja glede združevanja že mnogo storili. To velja zlasti za svobodo gibanja državljanov iz ene v drugo deželo, bivanja v drugi deželi, zaposlitve ipd. Vladam so priporočili tudi splošno volilno pravico za vse državljane ne glede na to, ali imajo državljanstvo dežele, v kateri živijo ali ne. Posebna kurioznost je skupna šolska komisija, ki kontrolira vse učbenike zgodovine v skandinavskih deželah. Tako se hočejo v vzgoji opirati vsemu, kar bi moglo nebiti sovražnim.

Dejstvo, da na zadnjem zasedanju Nordijskega sveta niso sprejeli nobenih določenih sklepov glede nadaljnjega gospodarske povezave ne govori toliko o uspehu ali neuspehu tega organa, kolikor o zamotanosti problemov, ki so bili na dnevnem redu.

V splošnih političnih debatah čisto opozarjajo na neenakomernost v razvoju proizvodnih sil v skandinavskih deželah, zaradi česar bi povzročila ureditev svobodnega trga kmetijskih pridelkov prevladujoč vpliv agrarno bolj razvite Danske, glede industrijskega blaga močan industrijski potencial Švedske, glede elektroenergetike in ladjedelništva pa Norveške. Vzpostaviti s tem industrijske dežele, v katerih je davek na njihove dobrotke večji (n. pr. na Norveškem), poudarjajo, da to zmanjšuje njihovo konkurenčno sposobnost glede na podjetja dežel, kjer so ti davki manjši (n. pr. na Švedskem). Na drugi strani pa dikati prav teh prvih dežel dokazujejo, da so medse pri njih manjši in da to v proizvodnih stroških odtehta postavko večjih davkov. Tudi kmetijske organizacije so glede povezovanja zelo opreznost: v deželah z bolj zastaranim kmetijstvom so njihove cene zdaj zagotovljene s carinskimi denarji pred konkurenco denarnim danskim kmetom, ki bi jih lahko na enotnem trgu s cenami zmeraj potisnili nazaj. Upoštevati pa je treba tudi različne pogoje na kreditnem trgu, ki v veliki meri vplivajo na konkurenčno sposobnost v vsaki posamezni deželi. Tudi to bi bilo treba z enotnim trgom izenačiti.

Vse to so težave, ki jih ugledni gospodarski strokovnjaki v Nordijskem svetu že dolgo proučujejo. Teh težav se dobro zavedajo tudi politiki, ki zato pripravljajo čim večjo postopnost in opreznost glede določenih priporočil posameznim parlamentom in vladam na področju gospodarske povezovanja skandinavskih dežel.

(Konec jutri)

Palača OZN v New Yorku

Tehtno in važno delo

Ta mesec se bo sestal v Washingtonu pripravljajni odbor za mirovno uporabo jedrske energije, če ga lahko tako imenujemo. V njem so predstavniki 12 dežel, članice OZN. To so delegati držav, ki so se prve sporazumele o ustanovitvi mednarodne atomske agencije: ZDA, Velike Britanije, Francije, Kanade, Belgije, Avstralije, Južnoafriške republike in Portugalske ter štirih dežel, določenih z resolucijo Generalne skupščine: ZSSR, Češkoslovaške, Indije in Portugalske.

Na podlagi soglasno sprejetega sklepa, naj bi ta odbor pripravil statut mednarodne atomske agencije, ki ga bo proučila splošna konferenca zainteresiranih dežel. Na tej konferenci naj bi sodelovalo 54 dežel, amih članice OZN, in pa dežel, vključenih v delo specializiranih agencij. Pripravljanje statuta je zelo tehtno in važno delo, ker gre za mednarodni organizem pod vplivom OZN, katerega vloga je izredno važna ne le za pravilno uporabo jedrske energije, marveč konec koncev tudi za ohranitev mira na svetu.

Ustanovitev mednarodne atomske agencije je na pragu, kar pa nikakor ne pomeni, da bo odbor rešen vseh tistih razprav, ki so spremljale idejo predsednika Eisenhowerja od njenega nastanka v decembru 1953 do naših dni. To velja zlasti zato, ker niti sprejeta resolucija niti dve leti trajajoče razprave niso izgladile nekaterih sporazumov in ne razširile gledišč o posameznih temeljnih elementih statuta.

Predvsem ni poljasnjeno razmerje med mednarodno atomsko agencijo in OZN. To je ključno vprašanje, kajti od njegove ureditve je odvisno, ali in koliko bo imela avtonomna organizacija vploda in kontrole nad agencijo, kar se nam sili njena neovirna pravica. Vprašanje pa je tudi, ali bo zagotovljena popolna enakopravnost vseh dežel, kar je edino močniklo zagotoviti v okviru OZN. Enako, pravnost se ne pojavlja tu samo kot

demokratično načelo brez katerega si težko mislamo ustvarjalno mednarodno sodelovanje, marveč kot blisten, nedotakljiv pogoj za mednarodno atomsko agencijo, ki jo povezuje nerazvite in razvite dežele in ki je zato dolžna omliliti in postopoma odstraniti globoka gospodarska nasprotja med svojimi člani.

Zelo važna so tudi ostala vprašanja. Gre v glavnem za to, kakšno vlogo bo imela bodoča agencija. Ali bo samo posredovalec, ali pa bo sama razpolagala s zalogi jedrske energije, dalje, kdo jo bo ustanovil — osam prvotnih predlagateljev, splošna konferenca ali svetovna organizacija — kdo bo pristojen za odobritev statuta — članice odbora ali splošna konferenca zainteresiranih dežel. Vidimo torej, da so ta vprašanja razmotana in težavna, zlasti če upoštevamo, da gre za ukrep v korist mednarodnega sodelovanja in mira na svetu.

Jedrska energija je vsekakor eden bistvenih svetovnih problemov, ker neposredno posega v vprašanja vojne in mira. Na področju njene uporabe se križata dve nasprotujoči si težnji: miroljubna in nemiroljubna. Reklji bi, da je to pridobitev, ki je povezana s ključnimi pozicijami v tekmovalstvu v oboroževanju in ki grozi s splošnim uničenjem z ene, vtem ko je na drugi strani glavna gibalna sila na poti k neslutnemu napredku in blaginji. Človek bi dejal, da je v tem izražena popolna dilema naših časov, vna smisel razpota, na katerem stoji svet na pragu atomske dobe in vna pomen dela washingtonskega odbora.

Generalna skupščina OZN je po prevladujočem razpoloženju in po sprejeti resoluciji začetila jasno pot — mirovna uporaba jedrske energije — in določila pravilno smer — enakopravno sodelovanje v okvirih OZN. Te poti in te smeri se je treba držati tudi v prihodnje, kajti vsak odmak s te glavne poti je zelo nevaren.

D. Traljič

IZ NOVINARSKÉ BELEZNICE

Pereče češkoslovaške zadeve

Vzpon industrije in zaostajanje kmetijstva — Na kmetih manjka 200.000 delavcev

Vzlic zgraditvi mnogih podjetij pa je Češkoslovaški do septembra 1953 primanjkovalo blaga za široko potrošnjo. Od leta 1949 do 1953 je narasla industrijska proizvodnja za 15%, pa vendar za široko potrošnjo še ni bilo dovolj blaga, ker so posvetili vso pozornost nadaljnjemu razvoju težke industrije.

HITREJSI TEMPO RAZVOJA LAHKE INDUSTRIJE

Po vladni deklaraciji so v zadnjih dveh letih zavrti tempo naraščanja industrijske proizvodnje, da je znašal samo do 5%. V tem obdobju so posvetili znatno večjo pozornost proizvodnji blaga za potrebe prebivalstva. Posledica tega je bila, da so prodajalne blaginje in veleblaginje v Pragi in drugih mestih znatno bolj preskrbljene z blagom najrazličnejših vrst in dobre kakovosti, in sicer po nekoliko nižjih cenah.

BIROKRACIJA — SOVRAŽNICA GOZDOV

V mnogih razpravah (v tisku in na javnih zborih) na Češkoslovaškem čisto obravnavajo vodstvo gospodarstva. Sedanje stanje

v upravljanju gospodarstva in planiranju so ljudje precej kritični. Opozarjali so na nesmiselnost pretirane centralizacije, zlasti v kmetijstvu, kar zavira pobudo proizvajalcev in organov oblasti. Tisk čisto piše o »papirnati birokraciji« in »pisarniško-birokratski praksi«, ki sta, kakor je poročljivo ugotovil pisec uvodnika v »Rude pravo«, glavna nasprotnika češkoslovaških gozdov. Obseg izrečene kritike pa daleč presega pozneje nastale spremembe. Nekoliko večja decentralizacija se je uveljavila samo v planiranju kmetijske proizvodnje in v krajevni industriji, v ostalih gospodarskih panogah pa samo delno. Uradno pa pravijo, da bo treba planiranje še decentralizirati, število pokazateljev državnega plana pa omejiti. Poudarjajo zlasti, da so se že začele priprave na nekoliko večjo osamosvojitve podjetij v pogojih centralističnega načina vodenja.

Mnogo pa govore zdaj na Češkoslovaškem tudi o pomanjkanju delovne sile. Uradni predstavniki čisto pravijo, da njihova industrija nima dovolj delovnih rok. Mnogo podjetij obratuje v

eni ali dveh izmenah. V premo-govnikih in v nekaterih podjetjih težke industrije odpade del delavcev še zmeraj na brigadirje, ki so zapustili svoje ustanove ali podjetja in prišli iz drugih industrijskih panog delat za nedoločen čas, za pol leta ali leto dni. Pomanjkanje delovne sile v pre-

Karlov most s Hradčani v Pragi

Kaj bi odgovorili češkoslovaški državljanji, če bi jih v anketi vprašali: kateri dogodek iz notranjega življenja dežele (vsaj v zadnjih letih) je ljudstvo najbolj komentiralo? Tako smo vprašali mnoge naše znanke in voditelje Češkoslovaške. Večina je odgovorila, da so ljudje največ govorili o sklepu vlade iz septembra 1953, po katerem bodo v naslednjem obdobju posvetili največjo pozornost proizvodnji blaga za široko potrošnjo, napredku netijstva in zboljšanju življenjskega standarda. Češkoslovaška, ki je bila že prej industrijska razvita, je svojo proizvodnjo po vojni znatno povečala. Samo na Slovaškem so zgradili ali obnovili nad 280 podjetij. Proči »odnja jekla na Češkoslovaškem je dosegla konec lanskega leta nad 4,5 milijona ton.

Ogledali smo si eno največjih novih podjetij — jeklarne »Klement Gottwalde« v Ostravi. Graditi so jih začeli leta 1949, obratovati pa je začel ta metalurški kombinat leta 1952. Ko bo dograjen, bo dajal letno približno 2,5 milijona ton jekla. Zdalj obratujeta v njem med drugim dva plavilna po 1050 kubikov, štiri Siemensove peči z zmogljivostjo po 200 ton, tovarna brezšivnih cevi in zavod za proizvodnjo koks. V tem metalurškem kombinatu, zgrajenem na prostoru 6 kv. km, je 170 km železniških proz in nekaj 50 km cest, pa tudi največje pnevmatično kladivo v Srednji Evropi, težko 12.000 ton.

M. Ralau

POSVETOVANJE POSEBNE KOMISIJE RK SLOVENIJE

Vzgojni in gospodarski ukrepi v boju proti alkoholizmu

Včeraj je bilo v Ljubljani razširjeno posvetovanje republiške komisije RK Slovenije za borbo proti alkoholizmu. Razen članov komisije so se posvetovanju udeležili številni predstavniki oblasti ter družbenih organizacij Slovenije in zastopniki organov iz ostalih republik.

Namen posvetovanja je bil, osvetliti pomen alkoholizma, hkrati pa dognati, po katerih vidikih naj bi nadaljevali borbo proti temu družbenemu zlu. Pa vojna je prevzela položaj za to borbo organizacija RK, pri kateri so se formirale od Centralnega odbora prek republik, okrajnih do občinskih odborov posebne komisije, ki so prevzele težnje borbe proti alkoholizmu. Toda, je poudaril v uvodu k včerajšnjemu posvetovanju predsednik Glavnega odbora RK Josip Jeras, vseh nalog, ki jih nakujejo problematika alkoholizma, ne more izvesti zgolj ta organizacija, temveč je nujno tesno sodelovanje vseh ostalih družbenih in političnih organizacij.

Dr. Josip Potrč pa je še posebej naglasil nujnost uporabe najodličnejših metod, ki jih nakazujejo zahteve današnje dobe. Tako bi ne bilo mogoče odpraviti tega problema zgolj s preprosto propagando abstinence in popolnega odklanjanja alkohola. V sodanem obdobju stopajo v ospredje vprašanja, kot so razširitev asortimana brezalkoholnih pijač, zdravilne alkoholike in razširitev preventivnih ukrepov za omejevanje pred alkoholizmom.

Pregled dosedanjega dela in uspehov republiške komisije je podal Dr. Klavnsky, ki je obravnaval dokumentarni material, oblike borbe proti alkoholizmu in organizacijske priprave. V zvezi z dokumentacijo, je dejal, da dosedanja redna statistična služba še ne zalega dovolj podatkov za proučevanje alkoholizma, zaradi česar jo bo treba izpopolniti. Za podatke naše zdravstvene službe v zvezi s obolenjem in smrtnostjo zaradi alkoholizma in s podatki naših sodišč in upravnih organov. Poudaril je tudi nujnost anketnih metod pri izpopolnitvi dokumentacije.

Oblike borbe proti alkoholizmu je razčlenil na tri glavne smeri: prvo vzgojne mere, drugo gospodarske in tretjo, socialne, sanitarne in pravne. Podrobno so o teh problemih razpravljali tudi med razpravo. V borbi proti alkoholizmu naj bi uporabljali

Iz Konjic

Vse tehnične priprave za volitve v skupščino socialnega zavarovanja v Konjicah so večji del končane. Po vseh volilnih enotah je bil to dni razdeljen volilni material, prav tako pa je bilo v preteklih dneh še več sestankov zavarovalcev in predstavnikov vseh volilnih enot. Vsi imajo skupno volišče, da so tako temeljito pripravili na volitve.

Organizacija SZDL v Lohah in Žitah pri Slovenskih Konjicah so imeli v zadnjih dneh sestanke članstva te organizacije, ki so bili dokaj dobro obiskani. Na obeh so razpravljali o tekočih gospodarskih vprašanjih in o zunanjih političnih. Člani SZDL iz Žit, ki so pretežno kmetje, so zlasti razpravljali o nekaterih visokih cenah kot na pr. pri mesu, ki so sicer bile nekoliko nižje, vendar ne v tistem sorazmerju, kot je padla cena govede živine.

V. L.

SOLSKI ODBOR RAVENSKE OBČINE ČAKAJO VELIKE NALOGE

Slaba šolska poslopja in premalo učiteljstva

Šolstvo v ravenški občini prav gotovo še ni bilo deležno toliko pozornosti kakor sedaj ob ustanovitvi komunne. In prav je tako. Saj mora skrbeti za izobraževanje in vzgojo mladine vsa družba.

V šolah in ostalih vzgojnih ustanovah, ki sodijo v pristojnost ravenške občine, je stanje komaj zadovoljivo tako glede kadra kakor tudi glede materialne oskrbe in stanja šol. Zato imajo šolski odbori velike naloge.

Po mnenju predsednika sveta za šolstvo prof. Černetiča najbolj izstopata na našem terenu naslednja negativna pojava: nekateri

obiskani je 88 %, v dolini na osnovnih šolah v Prevaljah, na Ravnah in Kotljah pa približno 96 %. Od pravočasnega in rednega prihajanja otrok je v veliki meri odvisno napredovanje pri šolskem delu. Največkrat ostanejo otroci doma zaradi nujnega dela na kmetiji. Sicer se je začelo zadnjih čas tako stanje popravljati zaradi sankcij okrajnega sodnika za prekrške; vendar bodo morali tudi člani šolskih odborov o tem več razpravljati in take starše navajati na spoštovanje zakona o šolstvu in jih poučiti o posledicah njihovih nazorov.

učencih in dijakih. Da ne govorimo o pomanjkanju učil in učbenikov, skrajno neustreznih in tesnih učilnicah (509 otrok v 12 oddelkih) in opremitvi izpred prve svetovne vojne itd. Šola je stara že več kot sto let in seveda nima niti vode niti sodobnih stranišč. Vprašanje zaje je pa tudi skanovanje marsikaterega izmed prostvarjev.

Tudi na Lokovici bo treba prav tako kakor na Prevaljah misliti na gradnjo nove šole ali vsaj na temeljito ureditev stare. Ravne zaznamujejo v zadnjih letih velik porast prebivalstva in če ne bi imeli zaslihišne učilnice v dveh starih šolah, bi morali imeti pouk kar v treh izmenah.

Šolski odbori se bodo morali bolj zanimati za pravilno ideološko usmerjanje pouka in za to, kako učitelji s svojim izvensolskim življenjem izpiziruje svoje prepričanje; so tudi taki, ki ravnanje drugače, kakor učijo.

Prvi meseci dela občinskega sveta za šolstvo dajo upati, da bo tudi nadaljnje delovanje uspešno na vseh področjih in da bo prineslo izboljšanje pogojev šolskega dela v tem kotu Koroške.

Drobne iz Konjic

Na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora je bil sprejet tromeščni gospodarski plan glede na godna gojitvena dela. Potrebno bo še delovati s Cestno upravo, da bodo skupno obvarovali lep lipov drevored, ki ga je napadel ameriški kapar.

Danes bodo v Kobaridu in Breginju volitve v organe samoupravljanja socialnega zavarovanja. V občini je več kot 450 upravičencev socialnega zavarovanja.

Volitve v osnovno organizacijo SZDL so končane. Največji uspeh so dosegli krajevne organizacije v Kobaridu, Jevškcu, Livskih Ravnah, kjer so se člani udeležili volitev stodoletnosti. Le malo slabši uspeh je bil v vaseh Ladra, Staro selo, Smet in Rohidže. Med najboljimi je bila udeležba v Sužidju in Drenčini. Vendar pod 50 odstotkov udeležbe ni bilo nikjer.

Pred dnevi je imel Svet za zdravstvo in zaščito matere in otroka pri Občinskem ljudskem odboru Kobarid sejo, na kateri so določili 11 šolskim kuhinjam v občini 20.800 din. Razen tega so na seji predlagali, naj bi mladoletno defektno mladičo poslali v primerne zavode.

P. T.

S SEJE OBEH ZBOROV OLO NOVO MESTO

Državna posestva in kmetijske šole utirajo pot naprednemu kmetijstvu

Na četrtkov 5. skupni seji obeh zborov je okrajni ljudski odbor Novo mesto razpravljal predvsem o stanju kmetijskih šol in posestev v okraju. Odborniki so na seji, kateri so prisostvovali tudi skoraj vsi dolenski ljudski poslanci, ugotovili razmere na posestvih in šolah ter sklepali o ukrepih, ki naj zagotovijo tem socialističnim kmetijskim obratom uresničitve nalog, ki jih imajo v naši družbi.

Novomeški okrajni ljudski odbor je tokrat razpravljal o zanimivem in za okraj izredno tehnem vprašanju: do katere mere so doslej državna posestva in kmetijske šole opravile svoj obstoj in uresničile naloge, ki jih imajo na gospodarsko zaostalem področju, kot je Dolenska. Iz poročila, ki ga je v imenu okrajnega sveta za kmetijstvo prebral na seji Tone Pirce, kakor iz razpravljanja odbornikov in ljudskih po-

slancev je bilo čutiti zadovoljstvo, da je tako važno vprašanje prišlo pred najvišji forum v okraju.

Ze na več sejah so odborniki kritizirali delo posameznih državnih posestev in dvomili, ali bi glasovali za garancijske izjave, ki so jih taka posestva potrebovala ob najemanju različnih bančnih kreditov. Če vemo, da morajo biti državna posestva nosilci socialistične preobrazbe na vasi in

izčrpano, osiromašeno negnojeno zemljo, razrušena ozir. zastarela poslopja, nobenih stanovanj za delavce na teh posestvih, niso imele živine, ki jo je bilo treba z leti šele vzrediti, bila so brez strojev in orodja, niso imela gozdov, zaradi skoraj stalnih finančnih težav pa si tudi niso mogla zagotoviti stalnega vodilnega kadra in kvalificiranih delavcev, ki so imeli tako zaradi stanovanj kakor tudi plač in ostalih pogojev povsod boljše možnosti za zaposlitev kot na Dolenskem. To je vplivalo na sorazmerno počasno rast posestev, ki se s skrajnimi osnovnimi in investicijskimi sredstvi niso mogla dvigniti tako hitro kakor podobna posestva v drugih krajih države. Da ob vsem tem niso mogla vedno vplivati na okolico kot vzorni obrati, je res, čeprav bi marsikje lahko delovni kolektivi takih posestev tudi ob vloženih sredstvih pa le dosegli več, kakor so. Ponekod so slabi upravniki z malomarnostjo in površnostjo znatno škodovali ugledu socialističnih kmetijskih obratov, da so kmetije upravičeno kazali na slabo obdelana polja, zanemarjeno gospodarjenje in na izgube takih posestev. Seveda je prav tako res, da so ta posestva v mnogih primerih navzlic težavam pokazala okolici, kakšno je socialistično gospodarjenje v kmetijstvu. Skoraj 1000 glav govedi redijo danes na teh posestvih, 100 konj, nad 600 svinj itd. V pridobivanju kvalitativnih semen, vzreji plemenjakov, selekciji živine, v skrbni za sadni in trsni material itd. so prav državna posestva v okraju pokazala kmetom pot, po kateri bo treba dvigati zaostalo kmetijstvo Dolenske. Tudi v obdelovanju zemlje s stroji so državna posestva in kmetijske šole bile prve, ki so dokazale prednost takega načina dela.

Ob vsem tem je treba upoštevati tudi dejstvo, da je bilo zadnja leta precej sredstev investiranih v razne zgradbe na teh posestvih, silose, gnojilnice, vodovode, melioracije, v nove plantažne nasade sadja itd., kar vse bo začelo dajati sadove prihodnja leta, ponekod pa so gradnje ostale sredi poti. Odborniki so na seji zato sprejeli predloge, da bo posebna komisija OLO proučila vprašanja smotnosti združitve nekaterih bližnjih posestev. Potrdili so predlog, da je treba posestvom zagotoviti zadostna obratna sredstva in kredite, predvsem pa zgraditi potrebna stanovanja na posestvih Trška gora, Klevež, Črmošnjice-Blatniki, Dob-Lanšprež, Mala Loka, Metlika in Soteska. Kmetijsko posestvo Črmošnjice in Poljane-Soteska naj bi se združilo z novomeškim Godnim gospodarstvom, ki naj bi se reorganiziralo v kmetijsko gozdno posestvo, kakor ga imajo v Kočevju. Za šole in posestva na Grmu, Mali Loki, Trški gori, Črmošnjicah, Dobu in Sentjerneju bodo izdelali ureditvene načrte, na vseh posestvih pa bodo proučili možnosti za uvedbo akordnega sistema dela. Na vsak način bo treba vzporedno z ostalimi ukrepi zagotoviti

dvig prejemkov delavcev na državnih posestvih, ki znatno ostajajo za vsemi drugimi panogami v okraju.

Po ureditvi teh nujnih problemov bo proizvodnja državnih posestev še bolj usmerjena zlasti v vzrejo plemenske živine, plemenstva v okraju in večjo proizvodnjo mleka, saj bodo posestva sama prispevala eno šestino mleka, ki ga bo potrebovala nova mlekaria v Novem mestu. Pridelovanje vseh potrebnih semen ter opravljanje raznih sortnih, gnojilnih in drugih poizkusov bo nadaljnja stalna naloga teh posestev. Za potrebe sadjarstva in obnovo vinogradništva v okraju bodo posestva prispevala kmetovalce s kakovostnim sadnim in trsnim materialom ter vodila vzorne matične nasade. Urejanje posestev bodo vodila razne tečaje in nudila praktične primere dela za razne zimske kmetijsko-gospodarske šole.

ZA ZDRUŽITEV KMETIJSKIH ŠOL NA GRMU IN GRADACU

Letos delujeta v okraju kmetijski šoli na Grmu in Gradacu, gospodinski šoli pa sta na Mali Loki in Gradacu. Kakor je nekdo šola na Grmu slovela po svoji praktičnosti in naprednosti po vsej Sloveniji in izven nje — njeni absolventi so bili povsod najnaprednejši gospodarji — tako je sedaj zanimanje za grmsko kmetijsko šolo daleč za možnostmi, ki bi jih zavod s 70-letno tradicijo kmetijskega šolstva lahko nudil Dolenski. Medtem ko je n. pr. na Mali Loki tudi letos 48 gojenk (od tega pa le 15 dolenskih deklet), je na Grmu komaj 14 učencev, v Gradacu pa 12, kar pomeni, da obeh šol pravzaprav le en dober razred. Nestalost v vodilnem kadru, pomanjkanje strokovnih predavateljev, nepravilen odnos med poučevanjem teorije in prakse na šoli in slaba povezava šole s kmetijskimi zadrugami — to so vzroki, da Grm ni več to, kar je bil nekoč. Odborniki so zato predlagali, da bi obe kmetijski šoli združili v eno na Grmu, ki bi dobila novo vodstvo, učni načrt šole pa se mora približati resničnim potrebam našega kmetijstva. Družbeno upravljanje na šoli naj bo eno nadaljnjih jamstev, da bo grmska kmetijska šola, ki bo letos proslavila 70-letnico svojega delovanja, spet dobila prejšnji pomen in ugled med kmetovalci.

Kmetijskim šolam v okraju bodo letos zagotovili vsaj najnujnejše investicije za šolske in gospodarske zgradbe, poskrbeli pa bodo tudi za potrebni strokovni kader. V Gradacu naj bi ostala po združitvi obeh kmetijskih šol samo gospodinska šola, tam pa bi bili tudi razni zimski tečaji za kmečke fante.

Tg.

Naročniki!
»Ljudske pravice«
so zavarovani za primer
nezgode!

B R A L C I N A M P I S E J O

Zapisek s ceste

V sredo, dne 8. februarja je bila 107. obletnica Prešernove smrti in šole so imele pouka prost dan. V Ljubljani pa je bila v kinu Sloga ob 10. uri premiera novega ameriškega filma »Kavboj in deklec«.

Ker so torej imele šole pouka prost dan, je bilo pričakovati, da bo obisk pri matineji nekoliko večji. In res, ko sem se ob pol 10. uri približal kinu Slogi na 100 m, sem že zaslišal znani pozdrav: »Karto vože! Pred samim kinom pa je bila toliko gneča, kot da je tam zbrana vsaj polovica dijakov ljubljanskih srednjih šol. Če sem hotel prodreti v vežo k blagajni, sem moral pošteno uporabiti komolce. Toda od vrat sem napravil samo še dva koraka — naprej se zares ni dalo. Kaj se je dogajalo v veži? Mladina obeh spolov, največ v starosti od 15. do 17. leta, se je navdušeno pretila. Pravzaprav so se privali le tisti pred blagajno, ostali zadaj pa so jih navdušeno vzpodbujali.

Na blagajni se je svetil napis: Razprodano. Vstopnice brčkone še niso bile razprodane, vendar jih je morala blagajničarka prenehati prodajati, ker je mladina s svojim nezadržanim pohodom k blagajni razbila nekaj šip. Toda zadržava s tem še ni bila končana. Pred blagajno je bilo vedno večje prerivanje, zmerjanje, nekateri posamezniki so si dajali na vse mogoče načine duška in razbijali po stenah blagajne. Zdelo se mi je, da se bodo stene pod njihovim pritiskom vsak čas vdale.

Nekemu fantu je nato šinila v glavo nova ideja. S pomočjo svojih tovarišev mu je uspelo, da se je povzpela na streho blagajniške kabine, kjer se je mo-

gočno razkoračil in začel navdušeno vzpodbujati tiste, ki so ga hoteli posnemati. Kmalu sta bila še dva nova korenjaka na strehi blagajne. Iz »parterja« pa je sledilo odobravanje. Streha blagajne, ki je iz drobnega lesnata, pa se je zašibila. Vsakdo je pričakoval, da se bo vdale pod težo teh treh kavbojev. Vendar se to ni zgodilo. Po nekaj trenutkih so ti prvi junaki streho zapustili in sledili so jim drugi. Nihče ni hotel zaostajati. Ni jim bilo več do karta. Zanje je bilo važno le še to: čim bolj se izkazati in pokazati svojo moč.

Kmalu je s prodajalci vred ostalo tudi to neke na tlepi. Pač razumljiv pojav pri 18 stopinjah pod ničlo. Gospodinjine so iz svojega dopoldanskega urnika izpustile sprehod na trg in se omejevale na prodajalnico »Povrtnine« oziroma »Orade«. Tudi tu so našle zmernostno cvetoče, korenje, vendar so se še nekam dobro počutile, ker je bilo videti v košarah še precej solate. Toda po nekaj mrlih dneh so pa tudi te zaloge pošle.

Nepoznana nakupovalka se je nad »izbiro« namrdnila: »Zakaj pa niste na-

Ob 10. uri so se pojavili milionski

Se težavo so se prebili k blagajni in ob pol 11. ure jim je končno s pomočjo bilijeterjev uspelo napraviti toliko reš pred blagajno, da so ponovno priložnost prodajati vstopnice za popoldanske predstave.

Tako je torej del ljubljanske šole mladine izkoristil pouka prost dan in »spraznoval« obletnico Prešernove smrti. Takšnega divjega pohoda na blagajno doslej pri nas nismo videli nikoli. Našavali se ne pomnimo. Zelfi bi, da bi uspelo profesorjem odkriti »kavboje« s njihovimi navijači vred, ki so se tako izvrstno »izkazali«, in jih primerno naučiti, da pred našimi kino-blagajničarji ni »divji zapad«.

pravili malo večjo zalogo, saj so časopisi vendar pisali, da nas bo zajel mrzel val? Prodajalka, kdo bi ji je zameril, je odgovorila v strgrovskem stilu: »Nimamo skladišč.« — Sploh pa pozna vse zmrzne. — Kdo vam bo pa dal prevelik riziko. — V tem mrazu ne moremo ničesar pripeljati. Razgovor je mrl ob ropotanju tehnicke, s katere je prodajalka zlagala kilo za kilo kilete zelja (kisle repe ni vsak dan) in čebule. Tako so sedaj vsakdanje sličice za zaludenimi izloženimi okni mariborskih prodajalcev s povrtnino. Skoda, da se trgovska mreža spet ni zmanjšala. Namesto o praznih skladiščih bi morali napisati: Mariborske trgovine s povrtnino so v pričakovanju obiljnih pridelkov in v morda več dni nakupile precej več solate in ostale povrtnine in se založile s peso, repo, korenjem in peteriljem, ki so ga nekaj dni prej izkopale okoliške zadrage. Škodaj!

NOVOSTI NA KNJIZNI POLICI

Vlado Habjan: »**POMLAD VNUKOV**«

Simfonični in pevski koncert Slovenske filharmonije

DIRIGENT DR. DANILO ŠVARA S SOLISTI

Vlado Habjan se prvič predstavlja s samostojno knjigo slovenski kulturni javnosti. Njegovo ime pa ni neznano: poznamo ga iz revij, radia in zlasti po knjigi, ki jo je v samozaložbi izdal s tovariši »In minila so leta«. Njegov prvi nastop v slovenski literaturi je zanimiv že zaradi dokaza, da se z dobro organizirano voljo in s pridnim delom da nekaj napraviti, še bolj pa kot priča prizadevnosti proletarca, ki se je sam s pridnim delom dokopal do pisanja. Manj je ta nastop zanimiv po svoji literarno umetniški vrednosti: Kvalitete, ki jih delo ima, so preskromne, da bi romanu lahko z gotovostjo prekrivali srečno in trajnejšo bodočnost.

V romanu »Pomlad vnukov« opisuje Habjan usodo treh sinov partizanske Novakove mame, ki so padli v narodnoosvobodilni borbi.

Vlado Habjan je delo posvetil svojim bojnim tovarišem, brcem IX. korpusa, materam padlih slovenskih partizanov in vsem mamicam, ki so »nam v tistih dneh rezale kruhe«. Oznail pa je delo kot »včerajšnji roman, ki se izteka v naših dneh. Ta oznaka je vezana na vsebino. V delu Novakova mama obnavlja pisatelj zgodbe svojih padlih sinov in pisatelj ji sam pomaga rešiti usodo njenega tretjega sina Franceta, za katerega mati še vedno upa, da živi. V to pripovedovanje je pisatelj vnesel mnogo postranskih dogodkov, tako iz dobe partizanstva, kot nekaj preteklih stvari iz današnjega časa, ki imajo, kakor izzveni iz knjige, prave korenine že v preteklosti. V tem je nakazal vrsto vprašanj in problemov, ki pa jih na tak način ni in tudi ni mogel rešiti. Stvari so preveč težavne, in zahtevajo povsem samostojne in drugačne odločitve. Tu so večinoma samo omejene. Na koncu romana sta brez pravega vzroka dodani še poglavji: preobilo, naivno in povsem nezanimivo pismo italijanskega kapetana Venturija in najbrže zaradi sodobne aktualnosti scena iz današnjega življenja Novakove mame in njenih vnukov. V to poglavje je pisatelj natrpal na hitro roko stanovniško, družinsko in obče človeško morenlo problematiko, ki je tu le reportažno zabeležena. Upravičje jo zgolj kompozicijska romana in značilni podnaslov.

Vsekakor zanimivo, a zelo težavno nalogo si je Habjan zadal s tem, da je roman kompromitiral v obliki pogovorov oz. pripovedovanj. Tako se je moral hote odreči mnogo hvaležnejšim opisom in je vsa teža padla na dialoge, ali bolje na posamezna pripovedovanja. Se celo tam, kjer to ne bi bilo potrebno, ko opisuje bolnico, mu je ljubše suho pripovedovanje kot opis, s katerim bi bolje ponazoril vzdušje kraja, časa in ljudi. Tudi je malo verjetno, da bi France, ki je bil ranjen v trebuh, zmogel tako dolgo filozofiranje. Se slabše je z že omenjenim pismom, ki je v romanu — mimogrede rečeno — povsem odveč. Saj s tem podoba italijanskega oficirja, ki pride od stranskega pristaša pod vplivom ljubezni in razočaranja v Slovence in partizane, prav ničesar ne pridobi, pisano pa je, tako naivno in gostobesedno, da romanu škodi. Tudi je lik Italijana zgolj nakazan, človeško zaživel pa ni, kakor ni nikoli postal partizan.

Zamišljeno kompozicijo romana je Habjan izpeljal na račun meditativnih odlomkov, ki so pisani v kurzivu, na račun reportažne vezave posameznih poglavij in za trdo plačano ceno dolgovernih dialogov in celih strani pripovedovanja. Ta pripovedovanja, bodisi Novakove mame ali pisatelja samega, pa so bolj napisana, kakor v resnici doživeta. Tako nihče ne govori. To je literatura brez pravega življenja.

Junaki romana: prvo Novakova mama. Njena podoba je najbolj živa. Ves čas jo čutimo, tako kot je: preprosta, klepetava, a vse skozi življenjska. V vsej njeni tragičnosti se je od življenja, ki ji ni nikoli prizanašalo, naučila živeti, trpeti in verovati. Ni herojska, ne patetična in ne simbolična; je vsakdanja žena nevsakdanje usode in neobičajnih življenjskih preizkušenj. Morda bi prav zaradi tega lahko ali celo morala biti njena podoba bolj topla, bolj intimna in velika. A to je obenem vprašanje pisateljeve zmogljivosti ustvariti iz kopice vsakdanjih obrazov enkratnega, občečloveški lik. Tega mu ni dopuščal način karakterizacije glavnih oseb, o katerih zvezo vse izključno iz dialogov in pripovedovanj. Lik matere je kljub temu, da je najbolj uspel, nepopoln in neizpeljan do kraja. Zlasti pa mu manjka onega pravega umetniškega nadiha in polnokrvnosti mater, toliko znanih iz naše svetovne literature.

Slabše kot z materjo se je Habjan odrezal z upodobitvijo njenih sinov Rajka, Vita in Franceta. Prva dva pravzaprav samo omeni, saj končata, še preden se zgodba prav začne. Rajko je neproblematičen, običajen ilegalac, zanimivejši je likvidator Vito, a je, žal, njegov človeški problem samo nakazan. Ostanje France. To je nova figura v naši partizanski prozi. Zamišljen je kot dober, predan revolucionar, ki govori kot da revolucijo pozna, a ga usodni krog dogodkov obrača po svoje in končno stre. Problem nepraktičnega in nekomolčarskega idealista konča po ironiji slučajja Italijan Venturini, ki se je po logični presoji razuma in pod vplivom svoje ljubice-ilegalke oddalil za borbo proti fašizmu. S te plati je France dobro zastavljen, Habjanu pa je zmanjkalo moči, da bi ga takega tudi dokončal. Zato mu je raje dodajal postranske stvari: spor z ženo, mladostno ljubezen do partizanke Vande, ki je nekaj hodila z Italijani, položil mu je v usta zgodbo o stremuškem vplivnem Roku itd. In še nekaj: France konča takrat, ko se kot človek in revolucionar zave revoluciji in ljudi v njej takih, kot so v resnici bili. Tu pa bi vsa stvar postala še zanimiva, France pa kot človek aktiven in ne samo rezonerski.

Ostale nove osebe v romanu: partizanski šaljivec Campa, že omenjena Vanda, zlasti pa človek položaja. Rok. Campa je zajedljiv humorist, vnesen v dogajanje zaradi malo verjetne epizode, ko zajamejo trije partizani na šaljiv način skupino partizanskih vojakov. O spreobrnjeni Vandi, ki se nekoč ni mogla upirati demomskemu italijanskemu oficirju, a se ob Rajkovi aretaciji čudežno spreobrne, gre v partizane in doživi s Francetom veliko ljubezen, je bilo že govora. Lik je o nov, verjeten, vse, kar pa je o njej napisano pa ne prepričuje. Nedokončan je ostal tudi Rok. Pisatelj se v opisovanju njegovega značaja noče opredeliti, iz Francetovega pripovedovanja pa le izvemo, kaj in kdo je ta Rok. To pa je za zapleteno figuro Roka premalo. Avtor se je tega sam zavedal in obljublja o njem nov roman. Saj piše: »Usode vseh važnejših oseb najinega (z Novakovo mamo) razgovora so se razčistile. Za Roka, to poslednje in najbolj zamotano osebo pa sem se bal, da ji nisva dorasla. (In to kljub mojim sto tridesetdesetim cm vojaške mere). Podoba se mi razbujlja v več dimenzionalnosti, najsi sem še tak prijatelj realizma.« In dalje: »... to je vendar tako bogata, neizčrpna osebnost, da jo bo treba še neštokrat v docela drugačnih zvezah in okoliščinah opisati. In kar se mene

mesarjena levica, povita na krilu letala podobno oporo« (str. 99), pa tudi takle opis zaljubljenosti partizana Franceta, očeta treh otrok, ni najbolj posrečen: »Preveč me je prevzela njena bližina... bilo mi je kot da sem se navlekel najboljšega vina in da mi bo pri nji pot z rožicami posuta. Hm, take blaženosti kot takrat zlepa nisem občutil.« (str. 133).

Najslabše pa se je Habjan izkazal po stilni plati v vezavi posameznih poglavij in odlomkov. To običajno naredi na moč nerodno, s takimi reportažnimi sumi stavki: »Prijateljstvo razmišljanje, ki bi ga najraje obnovil v celoti, je bilo že čas prekiniti, kajti mati je ta čas, ko

Z razstave beneških mojstrov v Narodni galeriji

Antonio Canal imenovan Canaletto (1697—1768): Dogana v Benetkah

tiče, mu na tem mestu obljubljam nov roman — zgolj njemu na čast. Te stvari citiram, da pokažem tako na stil Habjanovega pisanja, kakor na njegov, nekako čuden posli humor in še na nekaj: na njegovo — naj oprost! — pisateljsko samodopadljivost. S to ne preveč okusno lastnostjo v romanu na več krajjih razmetava. Nekaj tega je položil v usta Novakovi mami (»Tako bi rekla, da vas čaka še lepa prihodnost pri vašem pisanju« str. 140), Francetu (str. 125), Irku (str. 13), ostalo pove sam in to na straneh 20, 26, 39, 73, 124, 138, 140, 141, 170 in 174.

Če se ozremo nazaj: junaki romana so in niso. Niso predvsem zaradi reportažnega pripovedovanja dogodkov, pripovedovanja brez pravega dejanja. Druga šibkost je v sami dikciji. Habjanovi stavki, odstavki in poglavja so kljub opaznem delu, nezveneči, časopisni in vsakdanji. Primer: »Skušal sem ugotoviti, kako vpliva moje razmišljanje na poslušalko, zato sem jo po baral: »Se vam zdi, kajne, mama, da sem zavl stran? Vas utrujam?« (str. 71). Ali primeri stilne nerodnosti: »Pritisk na našo brigado je bil brez zamenjave nevzdržen« (str. 63). Ali: »Moja raz-

se ona tista, ki so v tej simfoniji pleta skozi vsa stavka kot osrednji simbol vsega dogajanja. V drugem stavku je bilo podifonsko tkivo veliko bolj zduševajoče in razločno. Njegov začetni in zaključni del sta bila sem ga tako sam zase obnavljal, nemo zrla skozi okno. In zato sem zanj pospešil s Francetovo novo mislijo.« (str. 114). Ali: »Predolgo sem že molčal, mami je bilo treba nekaj reči in to sem storil.« Takih primerov bi lahko naštevale še in še. Toda ne gre za to. Hočem samo pokazati na nekatere stilne slabosti Habjanovega pisanja. V tem oziru ga čaka pri že obljubljenih romanih težavno delo, saj so to stvari, mimo katerih nihče, ki piše, ne sme in ne more. In končno: to naposled niti ni samo vprašanje stila, ampak onega čustvenega, legega, zvočnega podteksta, ali štimunge, podob, ki pridejo izza navidez mrtvih besed in stavkov. Tega pa pri Habjanu ni. Suh je, vseskozi pripoveden, utrujajoč, dolgovozen, in manjka mu onega pravega podteksta. To pa je tudi največ, kar moremo delu očitati in kar dokazuje, da sama volja in delo še nista vse.

Habjanov roman »Pomlad vnukov« je zanimiv poskus reševanja partizanske in sodobne problematike na nov način, nakazuje neko novo zamotano in hvaležno tematiko, umetniško pa to delo vseeno ne prepričuje.

Tone Pavček

BELEŽKE

Publikacija UNESCO o jugoslovanski srednjoveški umetnosti, ki izhaja v angleščini, francoski, ruščini, nemščini, španščini in italijanski, je to dni izšla tudi v arhivirani obliki. Uvodnik v tej obsežni in dobro urejeni knjigi je napisal slovenski angleški skladatelj Tolbot Rice, esej o naši srednjoveški umetnosti pa profesor beograjske univerze Svetozar Radojević.

Zvezna komisija za izbor festivalnih filmov je sklenila, da bo poslala na letošnji mednarodni filmski festival, ki bo od 10. do 24. aprila v Cannesu, umetniški film »Hanka«, ki ga je režiral Slavko Vorkapich ter snemalo podjetje »Bosna-film«. Na ta festival bodo poslali tudi dva dokumentarna filma.

Zvezna komisija delavcev Jugoslavije bo sodelovala v delu konference mednarodne organizacije za muzeje. Konferenca bo v Zenevi v začetku julija.

Zvezna komisija za pregled filmov je odobrila beograjskemu filmskemu podjetju UFUS scenarij »Klan Sita«, ki sta ga napisala jugoslovanski režiser Oto Deneš in burmanski književnik Šve Be Don Aung. Po tem scenariju bo UFUS skupaj z nekim burmanskim podjetjem posnel umetniški barvni film normalne dolžine. Scenarij je napisan po burmanski narodni bajki. Znanje posnetke bodo napravili v Burmi.

Ob stoti predstavi Nušičeve komedije »Dre v soljaskem narodnem gledališču« Vasil Kirkoč je gledališki ansambel pridobil majhno svečanost. To Nušičevo delo je na sporeda tega gledališča več kot leto dni. Zanimanje sodiškega občinstva zanj je bilo na vseh predstavah veliko.

Italijanski radio poroča, da je poslanik republike San Marino v Parizu Angelo Donatti izročil organizaciji UNESCO ponudbo svoje vlade, s katero so te mednarodni organizaciji dali na razpolago ozemlje te republike, na katerem naj bi v primeru vojne spravili umetnine iz svoje muzeje na svetu.

Varšavski radio poroča, da bo v začetku 1957 izšel prvi zvezek poljske zgodovine. O tem so nedavno razpravljali v zgodovinskem inštitutu poljske akademije znanosti. Potem ko bodo napravili nekatere popravke, bodo zgodovino sredi letošnjega leta dali v tisk. Kmalu bodo začeli tiskati tudi drugi zvezek zgodovine poljskega naroda.

80

Lindsay Hardy

Zgodba o rdečelaski

»Ne. Chautand jim je morda povedal o sanatoriju. Toda bil je izdajalec in okupatorjev sodelavec, razen tega pa trdno prepričan, da nas bo uničil.«

Izgnil je roko, da bi izključil radio, toda pred tem je z nametnom vprašal Hedy:

»Morda bi rada plesala?«

Vzdrlhela je.

Dumetrius jo je objel okoli ramen. Hedy pa je vstala z zaboja, na katerem je sedela.

»Morda bi bilo dobro, če bi malo zadremala.«

»Spanja se bojim.«

Hedy se mu je izvila iz objema in odšla v drugo sobo. Dumetrius je čakal nekaj trenutkov, zatem pa je po lestvah odšel v nadstropje pod podstrešnico.

Tiho je poklical:

»Willy!«

»Da.«

»Pridi sem.«

Dumetrius je stopal spredaj. Willy pa je z električno svetilko osvetljeval pot pred njima. Stopila sta v sobico, kjer je bila nekoč pisarna. Dumetrius je pokazal na kraj, kjer so telefonske žice štele iz zidu

»Zelim, da to urediš tako, da bova midva lahko uporabljala telefon, toda samo, če bova ponovno zvezala žice. Ali lahko to storiš?«

»Lahko, toda zakaj?«

»Morda bova morala jutri pustiti Hedy v skrivališču samo.«

»Če bi ona njim res telefonirala, zakaj jo potem ne spraviva s poti?«

»Zato, ker ne vem, ali bo telefonirala, hkrati pa se hočem zavarovati.«

Dumetrius se je po lestvah vrnil v skrivališče. Ponovno je vključil radio in pozno v noč poslušal simfonični koncert.

LXIII

Tisto noč, štirinajst minut pred enajsto je prispelo iz Scotland Yarda za Keena sporočilo. Policija je — je poročal Frayne — našla nekega postreščka na postaji podzemeljske železnice Brombley Bow, ki je videl neko rdečelaso dekle v kožuho stopiti iz postaje in izginiti v megli. To je bilo okrog pol osmih. Kaj misli Keen o tem? Keen in Coutts sta pohitela v Scotland Yard in se pogovorila s postreščkom. Ko jima je možakar opisal, kako je bila dekle oblečena in kakšna je bila videti, je bil Keen docela prepričan, da je bila to Hedy Bergnerjeva. Vrnil se je v hišo z gotiskim pročeljem in čez eno uro se mu je posrečilo najti Maninleya v neki krčmi v Sohu. Rekel mu je, naj ga počaka tam, on in Coutts pa sta se naglo odpeljala do krčme.

Maninley je bil videti sila teatralen v svojem črnem dežnem plašču z zavihanim ovratnikom, rumeno svileno ovratno ruto in s čudno zverženim klobukom na glavi.

»Dragi Gregory, danes ste videli sila čili,« je rekel Maninley.

»Stopimo v ložo.«

»Nihče, kdor me pozna, ne obiskuje tega lokala. Rad bi pa videl, da bi me opazili v vaši družbi. To bi povečalo moj ugled.«

»Cujte, gospod Maninley,« je rekel Coutts, »storite, kar vam pravi major, ali pa vas bom jaz k temu prisilil.«

»Gregory, zakaj ga ne obrzdate?« je rekel Maninley. Vzel je svoj kozarec in stopil v ložo v kotu. Coutts je sedel zraven njega, Keen pa njemu nasproti.

»Poslušajte, Maninley,« je spregovoril Keen. »Vi poznate vse razseljence in emigrante v Sohu. Koliko jih je bilo povezanih z Malim Willyjem?«

»Zelo mnogo.«

»Naštete jih nekaj.«

Gassner, Gruberhof, Werfel... Ta je bil ubit v tisti nesreči... Majek, Gingsberg, Dubinsky, Carpati, Dumitrescu... Se mnogo drugih poznam, toda ne vem njihovih imen.«

»Mar so vsi povezani z Willyjem?«

»Da.«

»Ali želite zaslužiti pet sto funtov?«

Maninley je pogledal Keena, nato Couttsa, pa spet Keena.

»Vsakdo želi imeti pet sto funtov. Toda... od kdaj pa vojska razmetava tolikšne vsote?«

»To plačam jaz, Maninley, jaz.«

»Nekaj v meni mi pravi, naj ponudbo odklonim.«

»Tole morate storiti, pa boste zaslužili ta denar. Zelim, da se sukate okoli postaje podzemeljske železnice Brombley Bow. Oblecite delovno obleko ali kaj podobnega in si namažite roke in obraz z oljem ali z nečim drugim, da boste videti kot delavec.«

Razgovori o zdravju in bolezni

PRILAGODITEV MRAZU IN OBLAČENJU POZIMI

Ostra zima pri nas ni nekaj nenavadnega, niti ni vedno nezdrava, kajti mraz pozimi sam po sebi ni nevaren zdravju — prav tako kot vročina poleti. V teh dveh letnih dobah se naš organizem običajno prilagodi zimskemu mrazu ali poletni pripeki — toda za to prilagoditev potrebuje po navadi nekaj časa. Vsakdo je že opazil, da smo vedno občutljivejši na začetku ostre zime in vročega poletja, kakor pa kasneje. Dejansko je slab in nezdrav ravno nagel prehod iz toplega na mrzlo — ne da bi imeli dovolj časa, da bi se organizem pripravil, prilagodil tej

Pletena jopica, lahko pa je tudi iz blaga in napletemo samo ovrtnik ter robe ob pasu in rokavih

spremembi. Med temi spremembami pošilja naš aparat, ki nam omogoča, da občutimo spremem-

Zbiramo za Vas ZBIRAJTE ZA NAS

Včasih se kakšen predal zelo rad odpira in se nam večkrat zgodi, ko ga odpiramo, da nam pade iz omare. Zato je pametno, če mesto, do koder lahko

predal potegnemo, zaznamujemo s črno barvo, ki nas zmeraj opozori, do koder lahko predal odpremo. V. P.

Blago se pri likanju kvari. Zato je včasih dobro, da obleko obesimo v vlažno klet. Obleka se bo v vlažni kleti zrazvala in ne bo je treba likati.

Stekleni zamašek nikakor ne moremo potegniti iz grla steklenice. Previdno ogrevajmo grlo nad plamenom in ko se bo steklo dovolj razširilo, bomo stekleni zamašek kaj lahko izvlekli.

Metla se je pri pometanju ukrižila. Zato jo držimo nad paro, potem pa jo obesimo, da se posuši.

Meso in mnoge druge jedi bodo bolj pikantne, če jim dodamo nekoliko kisa s sladkorjem. D. L.

Voda, v kateri operemo meso, je zelo dobro gnojilo za lončnice. M. H.

Če ostrino noža segrejemo, lahko režemo z njim tudi docela mehak kruh in toplo pecivo na tenke koščke. T. M.

Zelo neprijetna zadeva. Na knjigo nam je kanila mast. Papir je jo poplil in nastal je velik masten madež. Vzemite nekaj čistega bencina, vanj zamešajte magnezijo in magnezijevo kašo

založite na madež, pod list pa podložite pivnik. Kašo pustite tako dolgo na listu, da se posuši, potem pa jo odstranite. Morda boste morali postopek večkrat ponoviti. V. P.

be, prek katerega smo v zvezi z vnanjim svetom — to pa je naša koža in nekateri čuti v ustih in v nosu — po refleksnih živčnih poteh opomine, pozive višjim centrom, tistim poveljniškim centrom, ki urejajo moč krvnega obtoka v ožilju. Če je ta poziv prenegel, surov, potem kri pritiska v pljuča. Tako nastane kongestija (zastoj) z vsemi svojimi neugodnimi patološkimi posledicami (prehlad, vnetje). Če pa je ta poziv diskretniji, zmernejši, nastane ravnovesje v krvnem obtoku, čeprav je bilo le-toliko skrajno nekoliko porušeno. Tako se naš organizem prilagodi pri prehodu iz ene temperature v drugo brez neugodnih učinkov; po začetnih spazmih (krčenje, zoževanje, počasnejši krvni obtok) krvnega ožilja, se vrne v normalno stanje.

Iz tega je moč povzeti dve higienski pravili za zimo:

1. ni se treba neoprežno izpostavljati naglim spremembam temperature;

2. da bi se organizem lažje prilagodil spremembam, je treba imeti izvežbane življenjske reflekse, ki bodo o pravem trenutku reagirali naglo in diskretno.

Prvega pravila ne spoštujemo tisti, ki iz zelo tople sobe stopijo na plano, ko je zunaj mrzlo — ne da bi se dovolj zaščitili pred mrazom. Da bi to preprečili, je treba odložiti suknjo, kadar stopimo v tople prostor, da bi bila tako za organizem pri ponovnem odhodu na plano sprememba temperature manj nagla, da bi se izognili prehladu. Tudi tu velja pravilo: »Kdor se preveč segreje, se tudi prehladi.« Če smo v sobi preveč tople oblečeni, si nakopljemo mnogokrat nahod, prehlad, kašljanje itd. Zato moramo biti v toplih prostorih zmerno oblečeni, če pa gremo ven in je zunaj mraz, pa se moramo topleje obleči. Iz istih razlogov je dobro, če imamo doma na nogah copate, čevlje pa obujemo samo, kadar gremo z doma.

Da bi se popolnoma ravnali po drugem pravilu higiene za zimo, je treba svojemu toploto uravnavaočemu živnemu aparatu vsiliti določen trening, da bi bil stalno v formi, se pravi, da bi bile njegove reakcije prožne. Da bi to dosegli, prostori, v katerih živimo, pisarne in delavnice, v katerih delamo, nikakor ne smejo biti preveč segreti. Samo delna resnica je, da se človek lažje ohla-

Preprosti volneni obleki

di, če se ne giblje, in to sploh ni važno, če so prostori dovolj segreti. Potemtakem je treba ukreniti vse, da bi se privadili mrazu, v tem smislu je treba nenehno vaditi. To je eden izmed razlogov, zakaj se je treba vsak dan umiti ne samo obraz in prsi, marveč vse telo z vodo, ki ni segreta. Tako bomo navadili svoje

Minulo nedeljo smo priobčili recept za pustne krofe. Ker pa vsaka gospodinja ne bo imela toliko časa, da bi jih lahko naredila, priobčujemo dva recepta za dobre pustne jedi.

Špehovka

Zamesimo testo kakor za potice in ga namažemo z ocvirki, ki jih oolimo in segrejemo. Množim seveda ta špehovka ne uga-ja. Imajo pa zelo radi tako imenovano sladko špehovko. Za njo pripravimo nadev takole: v ponvici razmelimo mast in na njej zrumenimo dobro pest kruševih drobtin. S tem namažemo testo, nato pa posipamo s sladkorjem, pomešanim s cimetom. Lahko pa drobtine nadomestimo z drobnimi sesekljanimi ocvirki.

Ocvirkove pogачice

Na desko presejemo 30 dg moka, dodamo 5 dg mrzlih, sesekljanih ocvirkov, 5 dg presnega masla, 6 žlic mleka, soli in pol pecilnega praška. Vse skupaj zmešamo v testo, ki ga pustimo pol ure počivati. Nato testo razvaljamo, ga razrežemo na kocke, ki jih namažemo s razpeneim beljakom, posipamo s soljo in kinjem. Pogачice pečemo v srednje vroči pečici in serviramo tople ali mrzle.

Za kaj vse uporabljamo boraks

Marsikomu ni poznano, kako koristno lahko uporabljamo boraks — naj bo to za nego in čistočo telesa ali pa v vsakdanjem gospodinskem pranju in čiščenju. Zato ga je dobro vedno nekoliko imeti doma. Kupimo ga v drogerijah, prodajajo ga v obliki majhnih kristalčkov. Biti pa mora kemično čist. Najprej nekaj nasvetov za uporabo boraksa v negi telesa:

Boraks je najboljšo sredstvo za umivanje in kopanje. Vodi, v kateri se umivamo ali kopamo, dodamo žličko boraksa. Dobili bomo lepo in mehko kožo, z nje bo dobro odstranjena vsa nečistoča in vonj po znoju. Boraks je tudi odlično sredstvo proti znojnosti. Kdor se znoji, naj si dele telesa, ki se mu znoje, večkrat umije k slano boraksovo raztopino.

Mastne lase najlepše umijemo v vodi, v kateri smo raztopili nekoliko boraksa, nato pa jih moramo še izplakniti v čisti vodi, v kateri smo raztopili nekoliko boraksa, nato pa jih moramo še izplakniti v čisti vodi.

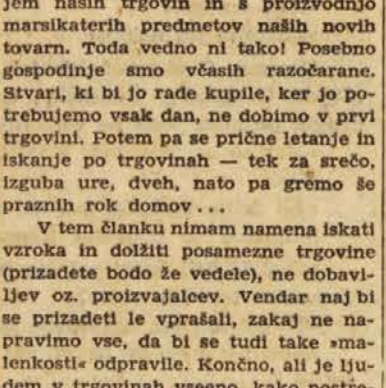
Boraks uporabljamo tudi kot dezinfekcijsko sredstvo. Za izpiranje ust in grla. Zene pa ga rade uporabljajo ob času mesečnega perila za umivanje (1 mala žlička boraksa na 1 liter mlečne vode).

Meso in mnoge druge jedi bodo bolj pikantne, če jim dodamo nekoliko kisa s sladkorjem. D. L.

Voda, v kateri operemo meso, je zelo dobro gnojilo za lončnice. M. H.

Če ostrino noža segrejemo, lahko režemo z njim tudi docela mehak kruh in toplo pecivo na tenke koščke. T. M.

Zelo neprijetna zadeva. Na knjigo nam je kanila mast. Papir je jo poplil in nastal je velik masten madež. Vzemite nekaj čistega bencina, vanj zamešajte magnezijo in magnezijevo kašo

založite na madež, pod list pa podložite pivnik. Kašo pustite tako dolgo na listu, da se posuši, potem pa jo odstranite. Morda boste morali postopek večkrat ponoviti. V. P.

Minulo nedeljo smo priobčili recept za pustne krofe. Ker pa vsaka gospodinja ne bo imela toliko časa, da bi jih lahko naredila, priobčujemo dva recepta za dobre pustne jedi.

Špehovka

Zamesimo testo kakor za potice in ga namažemo z ocvirki, ki jih oolimo in segrejemo. Množim seveda ta špehovka ne uga-ja. Imajo pa zelo radi tako imenovano sladko špehovko. Za njo pripravimo nadev takole: v ponvici razmelimo mast in na njej zrumenimo dobro pest kruševih drobtin. S tem namažemo testo, nato pa posipamo s sladkorjem, pomešanim s cimetom. Lahko pa drobtine nadomestimo z drobnimi sesekljanimi ocvirki.

Ocvirkove pogачice

Na desko presejemo 30 dg moka, dodamo 5 dg mrzlih, sesekljanih ocvirkov, 5 dg presnega masla, 6 žlic mleka, soli in pol pecilnega praška. Vse skupaj zmešamo v testo, ki ga pustimo pol ure počivati. Nato testo razvaljamo, ga razrežemo na kocke, ki jih namažemo s razpeneim beljakom, posipamo s soljo in kinjem. Pogачice pečemo v srednje vroči pečici in serviramo tople ali mrzle.

telo, da bo brez težav reagiralo. Pozimi morda bolj kakor poleti je treba redno telovaditi (ne samo mladi, temveč tudi stari), ukvarjati se je treba s telesno vzgojo. S stalnim treningom nekateri ljudje dosežejo, da gredo lahko pozimi v najhujšem mrazu na cesto brez plašča. Običajno se hvalijo, da se dobro počutijo. Kakorkoli je že to videti privlačno, pa vendar takšno pretiravanje ni priporočljivo.

Eden izmed dokazov, kaj vse je moč doseči s posebnim in stalnim vadenjem, je primer mnogih naših mestnih žensk, ki so zavoljo elegancije in lepote manj oblečene in imajo kot pajčevina tanke nogavice, tako da so njihove noge tako rekoč gole do kolen. Kolikšna je razlika med njimi in našimi babicami, ali nekaterimi našimi vaščankami, ki so preveč oblečene in nosijo debele volnene nogavice! Z medicinskega vidika pretiravajo druge ravno toliko, kakor prve. Drugače rečeno, mestne ženske bi lahko bile elegantne in se hkrati razumneje oblačile. Dr. Vandjel Tasić

V topli obleki je v snegu prijetno

Tega bodo go spodinjje vesele

Praktičnost, trpežnost, preprostost in podobne lastnosti naj bi imeli predmeti, ki jih uporabljamo v vsakdanjem življenju. Umetne tkanine, razne plastične mase že koristno uporabljamo za marsikaj. Pri nas še v manjši meri, ker so to za nas skorajda novi proizvodi. Vendar si prizadevamo, da bi tudi v tem kolikor moč napredovali. Tako bomo v kratkem izdelovali tudi pri nas tako imenovano melaminsko smolo, ki je z različnimi kemičnimi postopki dobljena snov. Izdeloval jo bo »Kemična tovarna« v Kočevju. Izdelki iz melaminske smole bodo lahko dokaj poceni, kajti skoraj vse surovine zanjo so doma. Za melaminsko smolo potrebujejo kalcijev cianamid, ki ga je dovolj v ruski tovarni dušika in pa v tovarni »Dalmacija« v Dugem Ratu. Predmeti iz melaminske smole bi bili velike praktične in gospodarske vrednosti. To je pravzaprav še mlad proizvod. Tudi po svetu izdelujejo iz nje razne predmete šele nekaj let. In naša tovarna bi bila menda šele kaka druga, tretja na svetu.

Tovarna ima v načrtu, da bi izdelovala predvsem predmete, ki bi koristili široki potrošnji. Sprva bo dajala na trg v glavnem melaminsko maso, ki jo je moč s stiskanjem oblikovati. Kupoval jo bodo razne tovarne, na primer tovarne gumbov za gumbje, tovarna Iskra za različne elektrotehnične in radijske predmete, tekstilne tovarne za apretiranje blaga, da bo ohranilo barvo, ali pa da se ne bo mečkalo. Vendar v tovarni upajo, da bodo lahko začeli misliti in skrbeti tudi za vsakdanjo potrošnjo. Gospodinje bodo prav gotovo vesele lepe posode iz melaminske smole. Na videz je ne bo lahko ločiti od porcelana. Bela bo in tudi svetla se bo lepo. Imela bo pa marsikatero prednost. Lahko vam bo padla na tla in se ne bo razbila. Lahka bo in tudi vročino bo vzdržala, celo do 300° C. Hkrati bo tako posoda tudi fiziološko neoporečna, to se pravi, da bo brez vonja, brez okusa in zdravju

neškodljiva. Iz melaminske smole bodo izdelovali ploščice za izolacijo hladilnikov. Si boste lahko predstavljale, kako je to lahko,

Modni čevlji

če boste vedele, da tehta liter za ploščice izdelane snovi komaj 6 dekagramov.

V tujini izdelujejo iz melaminske smole razne ročaje za posodo, za likalnike, za jedilni pribor, različne elektrotehnični in radijski material, plošče za oblaganje sten, za tla, in podobno. Vse to bodo skušali izdelovati tudi pri nas. Torej v glavnem predmete, ki bodo prišli prav v gospodinjstvu.

In še nekaj je treba povedati. Marsikaj, kar je bilo doslej neuporaben odpadke, bo moč z me-

laminsko smolo dobro izkoristiti. Tako na primer bodo z njo mesali azbest (za predmete, ki naj bodo varni pred ognjem, beljeno celulozo, lesno moko, stare cunje, pač glede na to, kakšen predmet bo treba izdelati. Hkrati bo moč to snov tudi različno barvati.

Se dve, tri praktične iz melaminske smole. S ploščami, prevlečenimi z melaminsko smolo bodo gospodinje lahko obložile tla, stene, uporabile jih bodo lahko za mize in podobno. Le obrišati jih bo treba in bodo kot nove. Tudi cigaretni ogorke jim ne bo škodoval, kot na primer polivinilnastemu prtu, ki ga imate na mizi. In še nekaj za trg! Kolikokrat se jezimo, ko kupimo jeseni grozdja, pa se nam med potjo vretica pretrga, ker se je premočila. S snovjo, izdelano iz melaminske mase pa bodo tovarne lahko papir prepojele tako, da bo veliko trdnjši, da se tudi moker ne bo raztrgal. To bo koristilo gospodinjstvu kakor tudi industriji. Vzemite za primer cement. V koliko vreč ga je treba spraviti, da ga lahko odpošljemo. S to snovjo prepojena pa bo zadostovala samo ena.

Gospodinje bodo takih izdelkov prav gotovo vesele, še zlasti, če ne bodo predragi. M.

Da bo v vrtu in stanovanju vedno lepo

Se pred kratkim je bilo na trgu dovolj spomladanskih cvetlic, ki jih je obudilo mlo zimsko vreme. Celo reka, jelša, iva in vijolice so se pričele prebujati, ko pa je pritisnil hud mraz je nenadoma vsega zmanjkalo. Da v bodoče ne bo treba računati zgolj na slučajnost pozimi, bomo posadili v vrtu zimzelene grmovnice z dekorativnimi plodovi, ki so vso zimo sveže in prikladne za okras v vazah. Ako nimamo že ves razpoložljiv prostor zasajen z drugimi, manj dragocennimi grmovnicami (bezeg, devčija, nepravilni jasmin, majnica, snežne jagode) moramo pač toliko teh odstraniti, da bomo dobili potreben prostor za zimzelene ali pa okrasnoplodne grmovnice. Najlepša zimzelena grmovnica je v naših krajih brez dvoma ognjeni trn (Pyracantha coccinea), katerega plodovi pozimi kar žarijo med temnozelenim listjem. Veliko jo uporabljajo zlasti na Primorskem, ker ji toplotne bje posebno uga. Po lepoti listja in plodov jo prekaša samo bodika (božje drevce), ki je muhasta glede vzgoje in počasna v rasti. Tudi priznane vejice se počasi obrnajo, medtem ko ognjeni trn po vsaki rozi bujno požene. Marsikatero puste brezine, ki jih sicer ne moremo koristno izrabiti, bi lahko zasadili z ognjenim trnom ali pa s pamešpljico (Cotoneaster), ki ima prav tako lepo listje in rdeče plodove. Izbor teh rastlin je tako pester, da lahko za vsaka tla in logo izberemo primerno vrsto. Spomnimo se na številne vrste svila in češminov, ki so primerni celo za žive meje. Pripomniti moramo, da vrtnarske vrste češminov ne prona-ajo žitne rje in jih mirno lahko sadimo tudi tam (po kmečkih vrstih), kjer so v bližini žitna polja. Rjo prenaša le navaden češmin. Češ-

min in ognjeni trn rastejo celo na najbolj pustih peščenih in gramoznatih tleh. Najboljše pa uspeva na takih tleh raketovec (Hippophae) čigar brastasto listje lepo kontrastira z bleščočimi rumenimi jagodami. Zakaj bi pr. uporabljamo za žive meje povsod je gaber, beli trn in kalino, ko ne nam v naravi vendar bolj pri nas lepe trdoleske, dren, ručelika, ma- len zimzelene grmovnice in rume vrtnice (Rosa rugosa, R. rubiginosa). Nekateri priporočajo celo navadno smreko za žive meje, čeprav smo se zlasti spoznali, da smrekova meja kljub skrbni negi, spodaj hitro ogoli, zgoraj pa vedno sili v zrak. Zakaj bi krotili visoke rastline, ko imamo dovolj takšnih, ki so že po naravi nizke rasti. Za visoke žive meje pa sta gaber in bukev kar primerna, ako se ne moremo odločiti za tujo ali pacipreco. V majhnem vrtniku moramo vsak kotiček kar najbolj koristno izrabiti, zato moramo saditi takšne grmovnice, ki bodo tudi pozimi dajale primeren okras za naša stanovanja. Razen zgoraj omenjenih grmovnic z lepim listjem in plodovi, sta v majhnem vrtu zaželeni tudi forzijca in japonska kutina, ki se v vazi hitro razcvetita, ako jih odrežemo po petnajstem decembru. Tudi leska in jelša imata iste lastnosti, vendar te lahko dobimo pri nedolgi skem spreobdobju v naravo. Za srednje veliko vazo potrebujemo samo dve do tri lepe vejice. Miha Ogorevc

Kje bodo gospodinje dobile nasvete

Zavod za napredok gospodinjstva v Ljubljani je odprl gospodinsko posvetovalnico na Poljanski cesti št. 6. V njej lahko vsaka gospodinja dobi koristne nasvete. Odprta je vsak petek od 18. do 18. ure. Prihodnji petek, 17. t. m. bo ob 16. uri predavanje o sodobni opremlitvi kuhinje.

Dve uri po ljubljanskih trgovinah

Lepo in okusno okrašene izložbe naših trgovin nam hočejo zagotoviti, da si lahko kupimo, kar potrebujemo oz. najmanj, da dobimo v trgovinah vsaj to, kar vidimo v izložbah. Zadovaljni smo z napredkom in razvojem naših trgovin in s proizvodnjo marsikaterih predmetov naših novih tovarn. Toda vedno ni tako! Posebno gospodinje smo včasih razočarane. Stvari, ki bi jo rade kupile, ker jo potrebujemo vsak dan, ne dobimo v prvi trgovini. Potem pa se prične letanje in iskanje po trgovinah — tek za srečo, izguba ure, dve, nato pa gremo še praznih rok domov...

V tem članku nimam namena iskati vzroka in dolžiti posamezne trgovine (prižadate bodo že vedele), ne dobaviljev oz. proizvajalcev. Vendar naj bi se prizadeti le vprašali, zakaj ne napravimo vse, da bi se tudi take »malenkosti« odpravile. Končno, ali je ljudem v trgovinah vseeno, kako postrežejo kupca?

Ten dni sem občutila in opazila več takih »malenkostnih napak« in moram jih zapisati.

Potrebovala sem 2-3 litrsko navadno emajlirano kozico. Izložba polna različnih loncev in kozic. V trgovini pa so mi odgovorili, da imajo samo 5 litrske ali še večje. Grem v drugo bližnjo trgovino — tudi nič (pokaže le belo z rdečimi pikami), želim pa navadno rdečakastorjave barve, kakršno imam drugo posodo. Nič! Police so tudi tu napolnjene s kozicami od 1. velikosti dalje. V tretji trgovini mi prijazna prodajalka zopet ponuja 5 litrsko, v četrti nič. Dosti mi je bilo letanja (mislim, da sem obiskala vse glavne trgovine s posodo v mestu). Tako prošim prodajalko v zadnji trgovini, da jo vzame iz izložbe, saj imajo v njej na ogled vse kozice od 1 do 10 litrov velikosti. Ne — iz izložbe pa jo ne more dati! Torej tam mora ostati za vzorec, čeprav jih nimajo v trgovini?

V isti trgovini sem hotela kupiti tudi jedilni pribor, ki sem ga namenila nečakini za poročno darilo. Prodajalka mi pravi: »Jedilni pribor imamo, toda brez nožev.« Kako to — brez nožev, to vendar ni potem pribor! »Nožev nismo prejeli« je odgovorila. Hvala,

hvala, jedilnega pribora brez nožev ne potrebujem!

Pogledam na uro — zapravila sem že 1.30 ure časa! Malemu Tončku sem se namenila kupiti za rojstni dan medvedka iz pliša, ki si ga tako želi. V treh trgovinah so mi odgovorili: ni mammo (ali prav majčkene so imeli nekje). »Pa ste jih imeli,« sem vztrajala. »Da, pa smo vse za Novo leto prodali!« Ali jih ni bilo mogoče januarja spet nabaviti?

Pohitim v trgovino s pleteninami, da bi kupila vsaj drap breke (hlačke z nogavicami) za 6 let starega otroka. »Bele imamo št. 6« mi pravi prodajalka, »drap imamo št. 4 in 5.« Hvala, potrebujem št. 6! Pa mi dajte, prosim, drap ali rjav krpanec, (da stare pošijem, si mislim). Ponudi mi čisto svetlorumenkast krpanec. Temnejšega pa »trenutno« nima — mi pojasni. Hvala, hvala! Doma me čaka polno dela. Jaz pa sem izgubila dve uri in pol zlatega časa po nepotrebnem!

Ali smo potem gospodinje lahko zadovoljne z našo trgovino in je res brez potrebe naše nerganje? C. A.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

DRUGI DAN TEKMOVANJA ZA POKAL KURIKALA

Tretji kilometer je odločil

V teku na 10 km za članice je zmagala Italijanka Romanin, ki je premagala rojakinjo Taffro — dosedanje zmagovalke — Pri mladincih najboljši Francoz Mertier — Od naših najboljša Birkova — tretje mesto

Planica, 11. febr. Druga dne tekmovala za pokal Kurikala je bilo na sporedu tekmovalje žensk in mladincev na 10 km. Kljub težavam, ki so jih imeli prireditelji — zapadlo je 20 cm novega snega — se je tekmovalje nemoteno odvijalo. Glavno zaslugu za to imajo marljivi traserji Knific, Pogacnik in Zerna ter njihovi pomočniki, ki so skrbno pripravili progo za tekmovalce. Prireditelji so se odločili, da zaradi na novo zapadlega snega najprej startajo mladinci (18 tekmovalcev).

Za največje favorite v tem tekmovalju so šteli francoske mladince, ker so bili najhitrejši v odločilnih trenutkih. Na naše ni bilo računati, ker jim je primanjlovalo treninga na snegu. Tudi tekmovalci so bili kar dobro, vendar pa jim je v odločilnih trenutkih manjkalo moči. Med našimi je veljal za favorita Petranović. Vendar pa je presenečil Lakota, ki ga je pustil za seboj kar za dve mesti. Razveseljujejo je tudi dejstvo, da so na tem tekmovalju nastopili mladinci iz Delnice. Prvo mesto so osvojili Francoz Mertier, ki je svo-

jega največja tekmeča, Italijanka de Floriana pustila za seboj za pol minute. Lakota se je uvrstil na četrto mesto z nekaj manj kot štirinastimi zaostankom za zmagovalcem.

PORAZ DOSEDANJE ZMAGOVALKE

Tako je za mladince na isti progi startale članice (18 tekmovalcev). Največ smo pričakovali od Italijanke Hildegarde Taffre, ki je doslej zmagala v vseh tekmovaljih za pokal Kurikala. Zato je bilo toliko večje presenečenje, ko je bila dosedanja večkratna zmagov-

valka prevrta premagana. Premagala je njena rojakinja Fides Romanin, ki je bila na tekmovalje bolj pripravljen. Naše tekmovalke so vozile zagazeno in borbeno ter vendarle dokazale, da vsaj doma lahko dosežejo uspehe.

Za tretjim kilometrom so se favorizirano oddvojile od ostalih. Poznejša zmagovalka — Romanin — je imela nekaj sekund naskoka pred Taffro in ostalimi tekmovalkami. To privedlo je do cilja se povečala. Birkova, Belajeva, Vodenličeva, Rekarjeva in Kovačičeva danes niso igrale podrejene vloge, ampak so

ZENSKO 10 km

Fides Romanin (Italija) 46,43, Hildegarde Taffra 47,05, Nada Birkova-Kustec 47,54, Mara Rekar (obe Jugoslavije) 48,07, Rita Bottero (Italija) 48,47, Vodenlič 49,17, Belaj 49,19, Vivot (Francija) 51,22, Kovačič 51,23, Vrbinec 51,24, Ro-prel 51,25, Černec.

MLADINCI 10 km

René Mertier (Francija) 46,53, Guglielmo de Florian (Italija) 47,23, Felix Mathieux (Francija) 47,23, Fran Lakota 47,53, Legrand (Francija) 47,56, Petranović 48,04, Kana-dar 48,22, Franc Kordež 47,23, Forneczi 48,42, Koceril 48,46 itd.

povsem resno posele v borbo najboljših. Dolgo ni bilo jasno, katera od naših tekmovalk bo zasedla najboljšo mesto. Neda Birkova se je najbolj potrudila in zasedla tretje mesto z nekaj sekundami prednosti pred Rekarjevo. Za zmagovalko sta obe zaostali za nekaj več kot minuto. Tudi ostale naše tekmovalke so se razmeroma dobro uvrstile v konkurenco najboljših srednjeevropskih tekmečic. Vsih deset tega uspeha gre vsakokrat njihovi trenerji Lovru Zmni.

Francozinje in Švicarke so bile nedolgo teje konkurence in jim ni uspelo uvrstiti se na vidnejše mesto. V. S.

NOGOMET

Naša reprezentanca v domovini

Beograd, 11. febr. Po šestdesetih turnirju po deželah Daljnega vzhoda je davi prispela z vlakom iz Budimpešte v Beograd nogometna reprezentanca Jugoslavije. Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Urugvaj : Brazilija 0:0

Montevideo, 11. febr. (AFP). Nogometna tekma med reprezentancama Urugvaja in Brazilije v okviru tekmovalja za nogometno prvenstvo južne Amerike je bila končana neodločeno 0:0.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

Naši nogometaši so imeli na tej turnirji deset tekem in so vseh deset odločili sebi v prid.

DNEVNENOVICE

POROČILO

Uprave za ceste LRS o prevoznosti cest I. in II. reda z motornimi vozili, po stanju z dne 11. februarja 1956 ob 11. uri:

NEPREVOZNI SO NASLEDNJI ODSEKI CEST:

Preloži: Ljubelj, Jezersko, Podkoren, Predil in Vršič.

ZARADI BURJE IN ZAMETOV PA NASLEDNJI CESTNI ODSEKI:

Brestanica-Podstreda; Brežice-Bistrica ob Sotli; Livold-Knežja lipa-Crnomelj; Sošanj-Sentvid-Crna; Razdrto-Sežana; Senadole-Divača-Kozina; Kozina-Rupa; Stanjel-Sežana; Razdrto-Podnanos; Manče-Stanjel; Vrta-Čol; Kalce-Hrušič-Čol; Bistrica-Jelšane in Poštojna-Pivka; Divača-Sežana; Divača-Ribnica; Petrovo brdo-Zall log; Ziri-Spodnja Idrija.

Uprava za ceste LRS objavlja dnevno podrobne podatke pri Putniku, Ljubljana, pri Informacijski službi Ljubljana, tel. 63 in v Radio Ljubljani.

Ostale informacije pri Upravi za ceste LRS, Ljubljana, Beethovnova 10, tel. št. 21-089.

Svet za prosveto OLO Ljubljana obvešča vse šole v okraju Ljubljana, da prekinejo pouk od 13. februarja do vključno 18. februarja 1956. Proste dni bodo šole nadoknadile v juniju 1956.

OPOZORILO

UPRAVIČENEC OTROŠKIH DODATKOV

Po odloku Zveznega izvršnega sveta o predložitvi potrdil in izplačevanja otroških dodatka na podlagi novih podatkov o gmoletnem stanju upravičencev (Uradni list FLRJ št. 54/55) so dolžni tudi upravičenci otroških dodatka, ki nimajo dohodkov od kmetij ali drugih davku zavezanih dohodkov in ki prejajajo otroške dodatke v nezmanjšani znesku, predložiti organu, ki so pristojni za odločanje o otroških dodatkih, do 30. aprila 1956 nova potrdila o gmoletnem stanju oziroma v davčnem cenzusu, ki jih izda ustrezeni organ pristojnega občinskega ljudskega odbora.

Obrazce za ta potrdila je založila Državna založba Slovenije v Ljubljani (obr. št. 3, 34 a). Upravičenci, ustanove in gospodarske organizacije lahko nabavijo v knjigarnah in papirnicah.

Knjigarnice in papirnice opozarjajo, da obrazce takoj naroče pri omenjeni založbi. Glede stila obrazcev se predhodno posvetujejo z odgovornim uslužbencom okrajnega zavoda za socialno zavarovanje oziroma podružnice. Upravičenci, ki do 30. aprila 1956 teh potrdil ne bodo predložili, se bo prenehal izplačevati otroški dodatek s 1. majem 1956 vse dotlej, dokler potrdila ne bodo predložili.

Republiški zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani

Obveščamo vse potrošnike mesta Ljubljana, da bomo zaradi pomanjkanja električne energije izvajali do nadaljnjega le surove nepasterizirano mleko, ki ga morate takoj dobro prekuhati zaradi preprečitve eventualnih posledic. — Ljubljanski mlekarne.

Od Tiziana do Trepole. Danes preva ob 11. uri dr. Emilijan Cevc. Predavanje bo v Moderni galeriji, nato strokovno vodstvo po razstavi v Narodni galeriji.

Opozarjamo vse zdravstvene ustanove, da začasno pošiljajo v bakteriološko-seriološki laboratorij CZS same najnujnejše primere, ker je zaradi prekinitve električnega toka delo onemogočeno.

Zahvala. Občinski odbor Rdečega križa v Slovenski Bistrici se najpričneje zahvaljuje tovarišu Milanu Klavžu, upravniku gostišča »Pod brežem« v Slovenski Bistrici za 60.000 dinarjev, ki jih je imenovan polkoni za dobrodelne namene naše človekoljubne organizacije. Poznamo ga: Občinski odbor RK Slovenska Bistrica.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS priredi v soboto 25. februarja 1956 redni letni občni zbor v stekleni dvorani Grand hotela Union v Ljubljani. Dnevni red je naslednji: dopoldne ob 9. uri: 1. otvoritev, 2. volitve delovnega predsedstva in komisij, 3. Kadrija gradbeništvu, referent ing. Vladimir Čadež, 4. Gradbeništvo v zvezi z izpremenjeno investicijsko politiko, referent ing. Hugo Keržan, 5. diskusija k referatoma: popoldne ob 15. uri: 6. poročilo upravnega in upravnega odbora, delegatov, komisij in sekcij, 7. razprava o poročilih, 8. poročilo nadzornega odbora in razrešitev dosedanjih odborov, delegatov in komisij, 9. članarina in naročnina Gradbenega vestnika za leto 1956, 10. volitve novega upravnega in nadzornega odbora, delegatov za Zvezo DGTI FLRJ in Zvezo IT LRS ter strokovnih komisij, 11. razno.

Društvo arhitektov Slovenije vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo plenuma, ki bo v ponedeljek, 12. februarja, ob 19.30 v Klubu kulturnih in umetniških delavcev v Ljubljani, Wolfova ulica 1/III.

Dvajsetkotni dinarjev je izmed nagrad, ki jih je razpisal »Turistični vestnik«. Kupite, žajate in naročite glasilo Turistične zveze Slovenije.

Zveza rezervnih oficirjev Jugoslavije — podobor Miklošičeva in Rečjevega terena vabi vse rezervne oficirje, člane in nečlane, na redni letni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 13. februarja 1956 v sindikalni dvorani D. Koroškega ulica 39, I. nadstropje levo, soba št. 80. — Odbor.

IMAS TEŽKE NOGE? Dodaj konopel »Jela« in ob čustveni mladosti ti bo stadi življenje!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

PREDAVANJA

Društvo ekonomistov Ljubljana priredi v sredo, 15. februarja ob 19.30 v dvorani Trgovinske zbornice LRS Beethovnova 10, predavanje dr. Vilka Vojčiča »Vprašanje plačnega sistema v gospodarstvu«. Na zanimivo predavanje vabimo v čimvečji udeležbi.

Prirodoslovno društvo vabi na poudarjeno predavanje docenta dr. Petra Lenčeta: Od črnočnih napojev do kokaina. Predavanje, spremljano z diapozitivi, bo v torek, 14. februarja ob 20. uri v Prirodoslovni predavalnici Univerze, vhod iz Gosposke ulice.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov priredi v torek, 14. februarja 1956 ob 20. uri v sindikalni dvorani D. Koroškega ulica 39, I. nadstropje levo, soba št. 80. — Odbor.

IMAS TEŽKE NOGE? Dodaj konopel »Jela« in ob čustveni mladosti ti bo stadi življenje!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

Pazite na znak »CISTEN« čistilno sredstvo za maščobe!

KONCERTI

Planist Ladislav Pařík bo koncertiral za belti abonma v ponedeljek, 13. februarja v Filharmoniji. Koncert bo, čeprav ne bo električnega toka. Spored, objavljen s komentirjem v javnarski številki Koncertnega lista obsega dela Bacha, Schumanna (Sonata), Chopina, Debussyja (Suite Bergamasque), Ravelja (Vodomet), Sverjanca in Faldija. Vstopnice, žigovane z datumom 9. 1. v Filharmoniji, za abonente modrega abonmaja popust.

V petek, 17. t. m. koncert orkestra Slovenske filharmonije za zeleni abonma. Lipošek, Toccata quasi apertura (prva izvedba); Beethoven, Koncert za klavir in orkester v Es-duru št. 3; Sostakovič, V. simfonija. Solist Yury Boukoff iz Pariza. Zaradi odpovedi dirigenta Jakova Cipeja je prevzel vodstvo koncerta Igor Gjadrov iz Zagreba. Vstopnice so razprodane.

VESTI IZ KRANJIA

PRESERNOVO GLEDALIŠČE
Nedelja, 12. febr. ob 18. Vajsa Ocvirk: »Tretje ležišče«. Izven in za podož. Sreda, 15. febr. ob 20. Velika beseda. Ob 90-letnici ustanovitve županije Kranjske in v Prešernov spomin. Izven.

KINO

»STORŽICA«: Ob devetih matineja, dvojni program, angleški barvni film: »Vlak prihaja«. In premiera ameriškega filma: »Rdeča reka«. Ob 14 ameriški film: »Williamsova karabinka«. Ob 16 in 18 francoski barvni film: »Rdeče in črno«. I. del. Ob 22 premiera francoskega barvnega filma: »Rdeče in črno«. II. del.

»SVOBODA«: Francoski barvni film: »Rdeče in črno«. I. del. Predstava ob 14. Ob 16 in 18 ameriški film: »Rdeča reka«. Ob 20. ameriški film: »Williamsova karabinka«. Ob 16 matineja sovjetskega barvnega filma: »Obada«.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za nedeljo, 12. februarja. Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00 in 22.00.

6.00—7.00 Vedre in poskočne — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski kolektor in pridrevite dneva — 7.35 Operetna glasba — 8.00 O športu in športnikih; Preprečevanje nesreč na snegu — 8.15 Pisana vrsta slovenskih narodnih — 9.00 Otroška predstava — Leopold Suhadolc: Čudežna srca — 9.30 Veseli intermezzo — 10.00 Družinski pogovori — Ing. Viktor Šauhin: Soliska in strokovna vprašanja v Veliki Britaniji. I. del. — 10.10 Simfonični koncert — 11.15 Oddaja za Beneško Slovenijo — 11.35 Lahki glasbeni spored, vmes ob 12.00—12.10 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Pol ure za našo vabo — 14.00—16.00 Zeli ste — poslušajte! — 16.00 Po naši lepi deželi — Zvone Kržišnik: Trile kraji dr. Franceta Prešerna — 16.30 Veselo popoldne — 18.00 Melodije, ki jih radi poslušate — 19.00 Radijski dnevnik — 19.15 Reportaža s tekmovalja za pokal Kurikala v Planici — 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Operni koncert — 21.00 Kulturni razgled — Ivan Bratko: O založniških programih — 21.15 V svetu ritmov in melodij — 22.15—23.00 Nočni koncert — URSKY program: Filmska glasba — 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino — na valui 327,1 m (prenos iz Zagreba)

MARIBORSKE VESTI

DEZURNNA LEKARNA

Nedelja, 12. febr.: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.
Ponedeljek, 13. febr.: lekarna »Planika«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Italijanski film: »Pesmi za ulice«.

UDARNIK: Francoski film: »Edvard in Karolina«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 12. febr. ob 15. uri: Rossini: Sevilski brivec. Izven in za gimnazijo Murska Sobota.

ob 19.30 uri: Grotz: Hiša v Montevideu. Neprek

PRODAJALCA (kolporterja)

za »LJUDSKO PRAVICO« v večernih urah
sprejemno. UPRAVA

KERAMIČNA INDUSTRIJA LIBOJE

POŠTA PETROVČE

sprejme takoj

finančnega knjigovodjo oz. blagovnega knjigovodjo

z ekonomske izobrazbo ali s krajšo prakso v industriji

Plača po tarifnem pravilniku

Za samsko osebo stanovanje preskrbljeno

534

UPRAVA ZA MELIORACIJE

Koper

razpisuje natečaj

za naslednja službena mesta za:

inženirja agronomije

z večletno prakso, po možnosti na kmetijskih melioracijah

gradbenega inženirja

za nizke zgradbe, s hidrotehnično prakso

glavnega računovodjo

s fakultetno izobrazbo in vsaj 10-letno prakso

večje število strojnih mehanikov

z večletno prakso za dela z buldožerji in bagri

steno-daktilografa(finjo)

I. klase z večletno prakso za pisarniška dela

Plača po predpisih

Pisane ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in dosedanjih zaposlitvah dostavite do 25. februarja 1956 na OLO —

UPRAVA MELIORACIJ, KOPER.

533

»S T O L«

TOVARNA UPOGNJENEGA POHISTVA
DUPLICA PRI KAMNIKU

ODPRODAJA

iz odvišne zaloge:

lesne, matične in kovinske vijake, razno žico, pločevino, zakovice, žičnike, železo, razne lake, razno pohištveno okovje in drug pomožni material

535

Komisija za razpis mesta direktorja za Zadružno kmetijsko podjetje »Matija Gubec« — Leskovec pri Krškem, razpisuje po 10 členu Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34/1955)

mesto direktorja

ZADRUŽNEGA KMETIJSKEGA PODJETJA »MATIJA GUBEC«, LESKOVEC PRI KRŠKEM

Kandidat mora imeti naslednje pogoje: Agronom s tri-letno prakso v plantažnem sadjarstvu, ali kmetijski tehnik s šestletno prakso v plantažnem sadjarstvu.

Kolkovane ponudbe s potrebnimi dokazili in kratkim življenjepisom je treba poslati do 20. februarja 1956 Občinskemu ljudskemu odboru Videm-Krško, oddelek za gospodarstvo.

532

Komisija za izvolitve in imenovanja občinskega LO Lendava, na podlagi čl. 40 splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev (Uradni list FLRJ št. 26/55) in čl. 95 Statuta občine Lendava

RAZPISUJE

v občinski upravi Lendava delovno mesto za:

TAJNIKA

Pogoji: dokončana pravna fakulteta, opravljen strokovni izpit iz najmanj petletne strokovne praksa ali dokončana popolna srednja šola, opravljen strokovni izpit in najmanj osemletna strokovna praksa v upravnih službah.

Plača po uredbi, dopolnilna plača in položajni dodatek zagotovljena po odloku o dopolnilnih plačah in položajnih dodatkih uslužbencev Občinskega LO Lendava.

Družinsko ali samsko stanovanje zagotovljeno. Ogrevanje prostorov z zemeljskim plinom.

Ponudbe s kratkim življenjepisom, opisom dosedanje zaposlitve, z navedbo šolske in ostale kvalifikacije ter pravilno kolkovane, dostavite tajništvu Občinskega LO Lendava najkasneje do 23. februarja 1956.

Upravni odbor na osnovi pravil podjetja čl. 28., 29. in 32. razpisuje službeno mesto za

RAČUNOVODJO

Pogoji: Ekonomist z najmanj 2-letno prakso, ali dokončan ekonomski tehnikum z najmanj 5-letno prakso v industriji. Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Prošnje z življenjepisom pošljite do 5. marca 1956 na naslov: »AVTO«, splošno avtoprevoznništvo, KOČEVJE.

433

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

»STAVBENIK«

CELJE — LAVA 4

razpisuje delovna mesta za:

2 gradbena tehnika

z nad 3-letno prakso v operativi za visoke gradnje

gradbenega tehnika

z nad 2-letno prakso — za nizke gradnje

Pismene prošnje pošljite na naslov. Nastop službe je možen takoj. Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru.

C-55

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

PODJETJE

»S O K O«

M O S T A R

ISCE:

korespondenta

za francoski in angleški jezik

dva visokokvalificirana barvarja in

specialista za ostrenje orodja

● PLAČE PO TARIFNEM PRAVILNIKU ● KOMFORTNA STANOVANJA ZAGOTOVLJENA

● INTERESENTI NAJ POSLJEJO SVOJE PONUDBE Z OBSEŽNIM ŽIVLJENJEPISOM IN PODROBNIMI PODATKI O SLUŽBOVANJU PODJETJU NAJKASNEJE DO 20. FEBRUARJA 1956.

667

AGENCIJA »SLOVENIJA«
Ljubljana, Parmova cesta 33

sprejme v službo:

dobrega trgovskega uslužbenca

veščega nabave in prodaje prehranbenega blaga ter kmetijskih pridelkov. Prednost imajo komercialisti ali gospodarski poslovođe s prakso.

korespondentko

verziranje tudi v trgovskih poslih.

Nastop službe takoj. Zaposlitev v centrali v Ljubljani. Plača po dogovoru. Ponudbe pošljite upravi podjetja.

538

RAZPIS

UPRAVNI ODBOR
TRGOVSKEGA PODJETJA

»Ribnik« export

JESENICE

na Gorenjskem

razpisuje na podlagi pravil podjetja mesto

šefa računovodstva

Pogoji: Fakultetna ali nje enaka šolska izobrazba. 5 let strokovne prakse, od tega eno leto v zunanji trgovini, ali popolna srednja ali nje ustrežna strokovna šola z 8 leti strokovne prakse, od tega 2 leti v zunanji trgovini, ali nepopolna srednja ali nje ustrežna strokovna šola z 10 let strokovne prakse, od tega 3 leta v zunanji trgovini.

Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prošnje z navedbo dosedanje prakse in časa službovanja ter ostalimi kratkimi podatki naj zainteresirani pošljejo do konca februarja 1956 na gornji naslov.

J-42

»OLJARNA« — TOVARNA TEHNIČNIH OLJ

LJUBLJANA — TOVARNIŠKA ULICA 41

takoj sprejme:

inženirja agronomije ali agronomskega tehnika s prakso

inženirja kemije ali kemijskega tehnika s prakso

Pogoji:

pod 1. kandidat mora biti zdrav zaradi dela na terenu in mora imeti urejeno vojaško obveznost

pod 2. kandidat mora imeti urejeno vojaško obveznost

Plača po tarifnem pravilniku. — Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov.

531

TOVARNA CEMENTA IN SALONITA

»15. SEPTEMBER — ANHOVO«

sprejme:

strojnega inženirja

z najmanj 10-letno prakso ali tehnika s 15-letno prakso

gradbenega tehnika

z najmanj 5-letno prakso v gradbeništvu

metalurškega tehnika

z najmanj 3-letno prakso in

5 kemijskih tehnikov

ali absolventov šole za kemične laborante v Rušah

Nastop službe takoj! — Družinsko stanovanje preskrbljeno. Plača po tarifnem pravilniku. — Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisani dosednji zaposlitvi pošljite na gornji naslov.

518

IZSLE SO NAJNOVEJŠE IZDAJE ZALOŽNIŠKEGA PODJETJA

»Gradjevinska knjiga«

BEOGRAD — Masarikova ulica 2

TELEFON 21-173 POŠTNI PREDAL 798

Učbeniki:

Ing. DRAGOMIR LJ. MALIČ, docent

TERMODINAMIKA I. del

za rudarske in tehnične fakultete

Latinica 194 strani 230 dinarjev

T. PEJOVIČ

MATEMATIČNA ANALIZA I.

II. izdaja

za prirodoslovno-matematične fakultete

Cirilica 284 strani 370 dinarjev

Arh. NIKOLA DOBROVIČ

SAVREMENA ARHITEKTURA II.

za arhitektonske fakultete

Latinica 434 strani 600 dinarjev

VLADIMIR V. PETROVIČ

OSNOVE ELEKTROTEHNIKE II.

električno in magnetno polje

za višje razrede srednjih tehničnih šol

Cirilica 390 strani 250 dinarjev

INŽ. BOŽIDAR T. TASIČ

OSNOVI ELEKTROTEHNIKE

izmeničnega toka

za II. razred elektrotehničnega oddelka

Carilica 188 strani 180 dinarjev

PROF. BOŽIDAR S. PEŠIČ

PRIVREDNA MATEMATIKA

za I. razred ekonomskih srednjih šol

Cirilica 144 strani 120 dinarjev

VELIMIR TELEBAKOVIČ

FIZIKA

za II. in III. razred šol učencev

v gospodarstvu

Cirilica 146 strani 100 dinarjev

V OBRENIČ, B. DJORDJEVIČ, S. VUKIČ

KNJIGOVODSTVO

za I. razred šole učencev v trgovini

Cirilica 97 strani 130 dinarjev

Strokovne knjige:

ANDRE SCHMID, LEON SEMEAC

ČELIČNE KONSTRUKCIJE

I MOSTOVI

Latinica 114 strani 180 dinarjev

ZVEZA GRADBENIKOV. JUGOSLAVIJE

LJUDSKA TEHNIKA

KUĆA I STAN

Latinica 170 strani 250 dinarjev

ING. LJUBIVOJE GOLUBOVIČ

ASFALT I ASFALTIRANJE

I. del

Latinica 151 strani 250 dinarjev

657

Rešitev nagradne križanke

Za nagradno križanko, ki smo jo objavili 29. januarja, smo prejeli 1451 rešitev. Reševalci so si pridobili pri reševanju naših slikovnih križank že precej izkušenj, zato je bilo tokrat nepravilnih rešitev manj kot pri prejšnjih. Nekaj napak gre na račun slabe slike v levem zgornjem kotu, kjer so reševalci pisali namesto NOGOMET — NASELJE, NOVI SAD itd. Edini drugi kamen spotike je bila ESTRADA ali po domače oder. Tu smo našli na najrazličnejše odgovore, tako da je moralo nekaj izžrebancev odpasti.

Pravilna rešitev križanke (vodoravno): n, po, smučišča, o, Vič, a, ed, I(vo) T(i)jardovič, g, Vespa, nag, rasa, o, no, nl, aktivisti, m, k, realne, bajtar, e, lignit, mera, t, dež, inačica, nor, t, p, srk, Ir, meketati, e, oni, I, i, v, sod, J, ces, diktat, av, n, arest, o, Aon, slona, b, N(ikola) T(esla), Amp, maža, jar, I, trik, Ito, vsakdo, a, raz, grob, v, grozd, n, ad, k, Pierre, on, i, lakaj, olje, kri, c, a, Ada, ed, ploh, a, premo govnik, ve, Trbovlje, čar, Oto, age, stio, n, ruša, kad-mij.

Nagrajenci:

I. nagrado 5000 dinarjev dobi Andrej Čopi, Podjetje za vzdrževanje proge, Nova Gorica 2.

Dve drugi nagradi po 2500 dinarjev dobita Jože Suša, Hrastnik in Viktor Pokorn, Ljubljana, Privoz 6.

Deset tretjih nagrad po 1000 dinarjev dobijo:

Anka Felin, Kranj, Naklo 76., Rezika Savli, Tolmin, Partizanska 2., Danica Porenta, Ljubljana, Galetova 10., Janko Zerovnik, Kamnik, Mesto 15., Janez Svoljšak, učitelj, Mojstrana 145., Peter Jurkovič, dijak, Ljubljana, Streliška 20., Marko Modričič Lazar, dijak, Sežana, Alenka Robljek, Ljubljana, Miklošičeva 15 a., Božidar Marinič, Maribor, Radvanjska 6., Betka Urbanc, Novo mesto, Šmihelska 4.

Dvajset četrtih nagrad po 500 din dobijo:

Stanko Guštin, Ljubljana, Gosposka 4., Jožica Bohinje, Kranj, Tomsčeva 21., Anton Modrijančič, Mozirje, Franc Topolovec, V. P. 7131/28, Prokuplje, Breda Osredkar, Kočevje, Roška 4 a., Stanko Cocij, Celje, Krožna pot 9., Tone Tekovnik, Škofije, I/216, Tugumer Vudjan, Ljubljana, Eipropa 21, Fani Zonta, Ptuj, Trg svobode 3., Tosja Hladnik, Izola, Moteotijeva ulica, Barica Kramaršič, Prevalje 111, Filip Novak, Kamnik — »Titan«, Lojze Vilhar, Radio-Koper, Alojz Valentinčič, Volčje, Kozaršče 29., Franc Medič, Ljubljana, Prijateljstva 1. a., Marija Gobec, Kidričevo, Maja Strukelj, Ljubljana, Stari trg 91., Janko Skrajnar, Ljutomer, Juresa Cirila 2., Janko Rozman, Bohinjska Bistrica, Irena Ostrovska, Maribor, Majstrova 11.

Prihodno slikovno križanko bomo objavili prvo nedeljo v marcu, to je 4. marca.

Fordove delnice prodane

Javna prodaja Fordovih delnic je bila zadnje dni januarja zaključena. Prodali so 10.200.000 delnic, kar je največja delniška emisija v zgodovini borz. V nakupu je sodelovalo 722 bank. Kot formalni prodajalec je nastopila Fordova ustanova. Delnice so prodali po 64,50 dolarjev. Banke so dobile za vsako prodano delnico poldrug dolar provizije. Fordovi ustanovi je ostalo od izkupitja 642.600.000 dolarjev. Povpraševanje po delnicah je bilo ogromno. Za ameriško gospodarstvo pomeni ta transakcija mejnik, konec Forda kot privatne delniške družbe izključno v rokah Fordove družine in ustanove. Ford je bil največja prava pri- vatna tvrdka na svetu.

Neverjetno: vlak je zagrabil avtomobil in ga vlek el približno tri sto metrov daleč. Od avtomobila je ostalo samo kup ruševin, toda šofer je ostal živ.

Prva električna energija iz urana v SZ

- SOVJETSKA ATOMSKA
- ELEKTRARNA,
- PRVA NA SVETU,
- DAJE ENERGIJO
- ZA INDUSTRIJO
- IN GOSPODARSTVO

V razvoju uporabe jedrske energije v mirnodobne namene je 27. junij 1954 pomemben dan. Na ta dan je začela namreč redno obratovati prva atomska elektrarna v Sovjetski zvezi, ki je bila hkrati prva te vrste na svetu. Električno energijo je začela proizvajati za potrebe industrije in gospodinjstva. Pred to elektrarno so zgradili samo tri atomske reaktorske naprave za proizvodnjo mehanične ali električne energije. Prvi dve sta bili ameriški preizkusni elektrarni po 20 kW, tretja pa reaktor za atomsko podmornico »Nautilus«.

Prvo sovjetsko atomsko elektrarno so zgradili blizu Moskve. V njej se sprosti 30.000 kW toplote pri verziem spajanju urana in na električno energijo odpade od teh nekaj 5000 kW. Ta količina pa še ne zadostuje, da bi bila proizvodnja ekonomična. Sicer pa ni bil namen zgraditi atomske elektrarne, da bi povečali proizvodnjo električne energije na področju Moskve, marveč da bi strokovnjaki proučili načela graditve takšnih naprav. Na podlagi dosedanjih izkušenj že pripravljajo načrte za graditev podobne elektrarne z zmogljivostjo nekaj 100.000 kW. Strokovnjaki računajo, da bo proizvodnja električne energije v njej ekonomična.

Prvo atomsko elektrarno je zgradila Akademija znanosti ZSSR, ki skrbi tudi za ves program mirnodobne uporabe jedrske energije v Sovjetski zvezi. Poprej so zgradili več poskusnih reaktorjev, ki pa niso dajali pogonske energije, marveč so si z njimi samo pridobili izkušnje. V tem reaktorju niso uporabljali naravnega urana, marveč tako imenovani obogateni uran, v katerem je vsebina urana 235 v primerjavi z vsebino tega urana v naravnem povečana sedemkratno. Če bi uporabili naravni uran, v katerem je komaj pet odstotek pravega atomskega goriva urana 235, tedaj ne bi mogli uporabiti jekla za gradivo, marveč

bi moral biti tudi sam reaktor mnogo večji. Atomski reaktor je obdan s 3 m debelimi betonskimi stenami, da so z njim zaposleni strokovnjaki zavarovani pred atomskim žarčenjem. Reaktor stoji na koncu velike dvorane, po kateri se premika velik žerjav, ki dviga iz njega že porabljene elemente goriva in postavlja na njihovo mesto nove. Žerjav upravlja električno iz prostora lo-

čenega od dvorane z jekleno in svinčeno steno, ker so uporabljene elementi goriva zelo radioaktivni.

Tretjem prostoru stoje vsi instrumenti. Iz tega prostora samo dva človeka upravljata obratovanje atomskega reaktorja in vse elektrarne. V ostalih prostorih so črpalke, za kroženje vode, parni kotel in ostale pomožne naprave.

M. R. - D. P.

Helikopter je zasedle norveške ladje (tonaža 10.000 ton) rešil vseh 41 mož posadke, ki bi se zaradi viharja, ki je takrat divjal, zelo težko rešili. To je še eden od številnih dokazov, kako vsestranska je uporabnost helikopterja.

Sekundni fenomen

Na Dunaju je predaval ondan dr. F. Huneke iz Dusseldorfa o nevroterapiji nekaterih bolezni. Dr. Huneke že 30 let zagovarja pravilnost svojih nazorov in pravi, da ima na vsem svetu pristaše, med njimi celo nekaj fantastičnih. Dopolnjuje si z mnogimi strokovnjaki na področju medicine, zdravi pa najrazličnejše bolezni z eno samo injekcijo. Njegove uspehe v zdravniških krogih že močno priznava, česar

Düsseldorfski zdravnik dr. Huneke zdravi razne bolezni z eno samo injekcijo

Nova vodikova bomba

Vodja oddelka za razvoj orožja v ameriškem generalštabu dr. Hill je na seji odbora Predstavnika doma potrdil vest, da se pripravljajo ameriški strokovnjaki na izdelavo vodikove bombe z zmogljivostjo 50 megaton (50 milijonov ton trinitrotololu). Nova bomba bo 2500 krat močnejša od atomske bombe, ki je padla na Hirošimo. Dr. Hill pa ni sporečil podrobnosti o teh pripravah.

pa ne bi mogli trditj tudi o njegovi teoriji.

Bistvo njegovega načina zdravljenja je v tem, da vbrizga bolnikom bodi intravenozno ali neposredno v ognjišče bolezni znatne količine anestetikuma, in sicer impletola ali novokaina njegovih lastnih preparatov, ki jim daje prednost. Pri tem nastane sunek v vegetativum. — Pri tem načinu zdravljenja gre torej bolj za ta sunek, kakor za uporabljeni preparat.

Dr. Huneke pravi sicer o sebi, da je pravzaprav navaden poljski, gozdni in travniški zdravnik, vendar pa je v zadnjih 30 letih napravil že 50.000 takšnih injekcij, in sicer do leta 1940 kot segmentno terapijo. V tistem letu pa se mu je posrečilo odkriti tako imenovani sekundni fenomen, postopek, po katerem dobesedno v eni sekundi po injekciji prenehajo bolečine in s tem je tudi bolezen konec. Seveda pa mora priti injekcija v pravo ognjišče bolezni.

Po mnenju dr. Hunekeja lahko postane vsak del telesa ognjišče bolezni, predvsem brazgotine, odmrli zobje itd. in iz vsakega ognjišča lahko oboli v vsem telesu na katerikoli bolezni vsak organ. In boleznim je treba zdraviti iz ustreznega ognjišča. Dr. Huneke zmeraj znova poudarja, da mora zdravnik pravilnost zdravljenja kontrolirati s takojšnjim uspehom, češ da je to važnejše od eksaktne diagnoze. — Bolezni, pri katerih je s svojo terapijo dosegel uspeh, segajo od

Drobne ZANIMIVOSTI

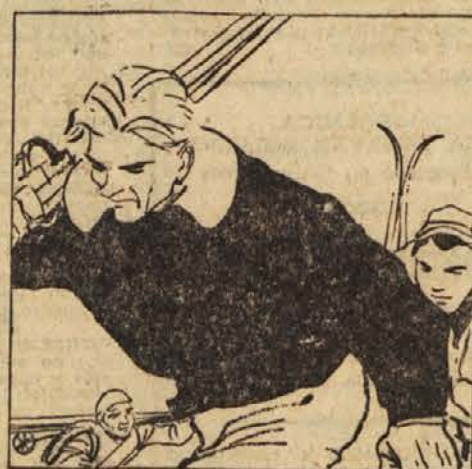
ANGLIJA PROTI ZLORABI ZDRAVIL. V seznam strokovno so uvrstili v Angliji 29. januarjem več desetih znanih plul za shujšanje in sredstev za pomlajenje živcev. Prosta prodaja teh sredstev, med katerimi sta najbolj znana benzadrin in beksedrin, se je pokazala kot neprimerna. Ljudje so jih jemali v prevelikih količinah in zato so bila zdravila škodljiva. Oblasti so zdravnikom naročile, naj predpisujejo sredstva za shujšanje in pomlajenje živcev bolnikom samo po temeljiti preiskavi in ugotovitvi, da so jim res potrebna, in še to v količinah, ki zdravju niso škodljiva.

IMENA BITK IN SPOPADOV V DRUGI SVETOVNI VOJNI. V Angliji je poseben odbor za kvalifikacijo vojnih spopadov končal delo in napisal poročilo, ki obsega bil z tisoč imen vojnih spopadov v drugi svetovni vojni. Spopade je razdelil po obsegu na bitke, boje in praske. Namen vse te akcije je omogočiti angleškimi polkom in ostalim enotam, da bi lahko napisali na svoje zastave imena bitk, v katerih so sodelovali. Odbor je označil za bitke samo 83 vojnih spopadov.

KONEC LOVCEV NA ČLOVEŠKE LOBANJE. Poglavar severnoindijskega plemena Nag, znanega po lovu na človeške lobanje, je ondan pred predsednikom Indije Prasadam prisegel, da njegovo plemo ne bo več hodilo na ta lov. Po prisegi je izročil predsedniku štiri v bron vdelane lobanje. Priladniki tega plemena ne predobrim letom po spopadu s sosednim plemenom pri nesli štiri osekane glave svojih nasprotnikov kot bojne trofeje. Leta 1953 se je vrnilo to plemo z nekoga spopada na burmanski meji s sto lobanjami. To plemo veruje, da pri- nese človeška lobanja človeku duševno in telesno moč, izvirati pa mora od ubitega so- vramnika.

SKOZI SNEG IN VIHAR

Risec: MARIJAN AMALJETTI
Piše: VIKTOR GRAD

103. »Misel, da se plaz drži samo na promlenci pobočja, je po moje pravilna.« je razlagal Belač. »Zato bomo na tem mestu čez ves plaz skopali dvanaest lukenj in položili vanje nabojne trotila. Na plaz pojdemo samo trije. Drugi si boste polskali varen zaklon in čakali tem. Če bi se plaz sprožil in nas zasul, nas boste takoj začeli reševati. Zato moramo vzeti s seboj sonde in lavinske vrvice.«

104. »Vzemite s seboj na plaz smučke.« je predlagal nekdo. Reševalci so se zamislili. Vzeli smučke na plaz je res skrajno tvegano; s smučkami na nogah bodo v drvečem snegu izgubljeni. Po drugi strani pa predlog ni bil napačen: manj se jim bo udiralo in v primeru nevarnosti se jim morda posreči z naglo vožnjo priti na varno. »Prav imaš,« je pritrdil Marko. »V tem primeru je bolje, če vzamemo smučke.«

105. »Do sem gremo skupaj,« je odločil potem in napravil na papir majhen križec. »Tu se bomo ločili. Brano, Ivo in jaz gremo na plaz izkopat luknje, ostali pa počakate, kot smo se dogovorili. Vzeli bomo morali lopate. Luknje, ki bi jih lahko napravili s kolom, bi bilo za svežnje razstreliva premajhne.« »Vzemimo tudi smučke,« je predlagal nekdo. »Pri povratku nam bodo prišle prav.«

ZA DOBRO LTO

»Tu urad za najdene stvari. Kakšne barve pa je bil sladkor vodni polip, ki ste ga izgubili gospod profesor?«

»O, ti možki!«

NE LJUBEZEN, AMPAK REVMATIZEM

»Že štirideset let sem poročen in vsak večer ostanem lepo doma pri ženi.«

»Vidiš to je prava ljubezen.«

»Kaj še, to je revmatizem!«